

TẬP LÀM VĂN LỚP 4

Phần I: KỂ CHUYỆN

A. KIẾN THỨC CẦN NHỚ

I. LƯU Ý:

Kể chuyện là kể một chuỗi sự việc có đầu có cuối, liên quan đến một hay một số nhân vật.

Mỗi câu chuyện cần nói lên được một điều có ý nghĩa.

Muốn làm tốt những bài văn kể chuyện, cần phải:

- Nắm được cốt truyện (mở đầu câu chuyện, diễn biến của câu chuyện, kết thúc câu chuyện).
- Nắm được các nhân vật trong truyện (nhân vật chính, nhân vật phụ, ngoại hình của nhân vật, hành động của nhân vật, lời nói và ý nghĩa của nhân vật).
- Xây dựng được đoạn văn kể chuyện, sắp xếp các đoạn văn thể hiện sự phát triển câu chuyện một cách hợp lí (theo trình tự thời gian hoặc trình tự không gian).

II. CẤU TẠO CHUNG CỦA BÀI VĂN KỂ CHUYỆN

1. Mở bài

Có thể mở bài bằng một trong hai cách sau:

- Giới thiệu sự việc mở đầu câu chuyện (mở bài trực tiếp).
- Nói chuyện khác để dẫn vào câu chuyện định kể (mở bài gián tiếp).

2. Thân bài

Phát triển câu chuyện bằng cách kể lại diễn biến của câu chuyện lần lượt theo các sự vật nối tiếp nhau hoặc đồng thời diễn ra ở những nơi chốn khác nhau.

3. kết bài

Có thể kết bài bằng một trong những cách sau:

- Nêu ý nghĩa hoặc đưa ra lời bình luận về câu chuyện, về nhân vật trong truyện (kết bài mở).
- Chỉ nêu kết cục câu chuyện, không bình luận gì thêm (kết bài không mở rộng).

B. THỰC HÀNH

KỂ CHUYỆN ĐÃ NGHE, ĐÃ ĐỌC, ĐÃ CHỨNG KIẾN HOẶC THAM GIA.

Đề bài 1: Hãy kể cho các bạn cùng nghe một câu chuyện về gương “ người tốt việc tốt “ mà em đã chứng kiến.

BÀI LÀM

Hôm ấy, chiều thứ bảy, em sang nhà ngoại chơi. Khi đi đến gần đồn công an, một sự việc xảy ra làm em chú ý. Ngay trước cổng đồn, một người phụ nữ đang vừa khóc vừa nói gì đó với chú công an. Người phụ nữ khoảng bốn mươi tuổi, ăn mặc giản dị, tay xách một gói đồ. Còn chú công an khoảng hai mươi lăm tuổi. Người phụ nữ vẫn vừa khóc vừa cầu cứu chú công an:

- Chú ơi! Chú cứu tôi với. Bây giờ tôi biết làm sao đây!

Chú công an ôn tồn nói với người phụ nữ:

- Chị cứ bình tĩnh kể đầu đuôi sự việc. Chúng tôi sẽ giúp chị.

Người phụ nữ nức nở:

- Tôi đưa cháu đi chợ để mua quần áo, sách vở chuẩn bị cho cháu vào năm học mới. Trả tiền xong, quay lại, tôi đã không thấy cháu đâu cả. Tôi tìm mấy vòng quanh nơi mua bán cũng không thấy. Tôi lo quá không biết tính sao. Thế là tôi lại đây. Chú ơi! Chú giúp tôi với!

Chú công an hỏi:

- Cháu bé là trai hay gái? Cháu mấy tuổi? Ăn mặc thế nào?

Người phụ nữ kể cho chú công an nghe. Chú ghi ghi, chép chép ...

Đúng lúc đó tôi thấy chị Lan, gần nhà tôi, tay dắt một đứa bé trai khoảng 5 tuổi đến cổng đồn công an. Em bé vừa đi vừa khóc, mồ hôi nhễ nhại. Chị Lan dùng khăn giấy lau cho em và nói với em điều gì đó. Vừa nhìn thấy bé trai, người phụ nữ mừng quýnh:

- Oi! Con tôi! Chú công an ơi! Cháu đây rồi!

Người phụ nữ ôm chầm lấy con. Có lẽ mừng quá nên mắt mục lúc sau người phụ nữ mới quay sang cảm ơn chị Lan rồi rít:

- Cô cảm ơn cháu nhiều lắm! Nếu không có cháu bây giờ cô không biết sẽ làm sao?

Chị Lan nhẹ nhàng đáp:

- Dạ, không có gì đâu cô ạ! Cháu sang nhà bạn. Trên đường đi, cháu thấy em đang ngồi bên gốc cây và khóc. Cháu hỏi nhưng em không nhớ số nhà nên cháu không thể đưa em về nhà được.

Cháu quyết định đưa em đến đây để nhờ các chú công an giúp đỡ.

Người phụ nữ nói tiếp:

- Cháu ngoan quá! Cháu tên gì? Cháu học lớp mấy?

Chị Lan chỉ cười, rồi xin phép về. Mọi người nhìn chị Lan bằng ánh mắt trìu mến.

Riêng tôi, tôi rất yêu quý chị Lan. Chị không chỉ giúp đỡ bà con, cô bác lối xóm mà chị luôn sẵn sàng giúp đỡ tất cả mọi người.

Đề bài 2: Em hãy kể một câu chuyện em và các bạn giúp đỡ người tàn tật.

BÀI LÀM

Ở khu phố em, không ai lại không biết đến bà Năm, một bà già mù sống đơn độc trong gian nhà nhỏ gần cuối ngõ xóm.

Bà cụ tuổi đã cao, người gầy gò, đi lại chậm chạp một phần vì lưng đã còng, một phần vì đôi mắt không còn trông thấy được gì. Theo lời nhiều người lớn trong ngõ kể lại, bà bị mù cả hai mắt do hồi nhỏ bà bị cơn sốt thuốc. Đến nay bà vẫn sống trong ngôi nhà cũ của cha mẹ để lại, không chồng con, cũng chẳng có tài sản gì. Thu nhập ít ỏi mà bà có được là do công việc chẻ tăm và đưa tre mà cô nhân đã nhận ở hội người mù về giao cho bà làm.

Biết hoàn cảnh khó khăn của bà năm, một hôm Liên và Hà rủ em đến giúp đỡ bà cụ. Gian nhà tuềnh toàng nhưng cũng khá sạch sẽ do tính ngăn nắp của chủ nhân. Chắc hẳn mỗi sớm bà cụ đều mò mẫn quét nhà rồi mới ăn uống và làm việc. Liên bèn bảo em và Hà:

- Chúng mình có chiều thứ ba, chiều thứ sáu và sáng chủ nhật là được rồi. Chúng ta đến giúp bà cụ quét dọn nhà cửa, rửa li tách, mâm bát. Để bà cụ đỡ vất vả vì phải lấy nước ở nhà bên, sau mỗi buổi đến chơi và làm việc nhà giúp cụ, chúng em xách nước đổ đầy chum. Sẵn đám đất bỏ không sau nhà, chúng em làm sạch cỏ, trồng vào đấy mấy dây khoai lang. Chỉ tưới nước mấy hôm và sau đó gặp mưa, những đợt rau non đã choài ra. Thế là bà cụ có rau ăn rồi!

Mỗi lần chúng em đến, bà cụ rất vui. Bà ngừng tay chẻ tăm, mỉm cười:

- Các cháu ngoan và tốt bụng quá. Biết lấy gì để cảm ơn các cháu bây giờ? Bà kể chuyện cổ tích các cháu nghe nhé!

Ba chúng em đều thích vỗ tay ầm lên. Vừa nhặt rau, đun lửa, chúng em vừa lắng nghe bà kể chuyện. Giọng bà chậm rãi, đôi mắt nhìn vào khoảng không trước mắt, tuy chẳng thấy gì nhưng có lẽ bà đang hình dung được cả thế giới cổ tích với những bà tiên, ông bụt luôn hiện ra giúp đỡ người hiền lành, khốn khó.

Những lúc ấy, trông nét mặt bà cụ thật tươi vui và hạnh phúc.

Chúng em cũng vậy, niềm vui mà chúng em có được là đã làm một việc tốt giúp đỡ người tàn tật. Tuy việc nhỏ nhưng cũng xoa dịu phần nào nỗi cô đơn buồn bã của bà cụ lúc tuổi già, đúng như lời khuyên của câu tục ngữ: “ thương người như thể thương thân “.

Đề bài 3: Kể câu chuyện đã được nghe, được đọc về tính trung thực.

BÀI LÀM

Trong những việc tôi đã đọc về tính trung thực thì câu chuyện những hạt thóc giống để lại cho tôi nhiều ấn tượng nhất.

Thuở xưa có một ông vua cao tuổi muốn tìm người nối ngôi. Vua ra lệnh phát cho mỗi người dân một thúng thóc về gieo và giao hẹn: ai thu được nhiều thóc nhất sẽ được truyền ngôi và ai không có thóc sẽ bị trừng phạt.

Ở làng nọ có chú bé tên là Chôm mồ côi cha mẹ. Cậu cũng đi nhận thóc về và cố chăm sóc mà không một hạt thóc nào nảy mầm. Đến vụ thu hoạch, mọi người chở thóc về kinh đô thu nộp cho nhà vua. Chôm lo lắng, đến trước vua quỳ tâu:

- Tâu bệ hạ! Con không làm sao cho thóc của người nảy mầm được.

Mọi người sững sờ trước lời thú tội của Chôm. Nhưng nhà vua đã đỡ chú bé dậy, ôn tồn nói:

- Trước khi phát thóc giống, ta đã cho luộc kĩ rồi. Lẽ nào chúng còn nảy mầm được. Những xe thóc đầy ắp kia đâu phải thu được từ thóc giống của ta.

Rồi nhà vua đồng dục tuyên bố:

- Trung thực là đức tính quý nhất của con người. Ta sẽ truyền ngôi cho chú bé trung thực và dũng cảm này.

Chôm được truyền ngôi và trở thành một ông vua đức trí hiền tài.

Đề bài 4: Em hãy kể một câu chuyện em đã đọc ở sách báo, đã nghe kể lại hoặc chứng kiến về một hành động dũng cảm.

BÀI LÀM

Mấy hôm nay các bạn cứ bàn tán về hành động dũng cảm của bạn Tâm. Vì hai đứa là bạn thân nên em đề nghị Tâm kể lại câu chuyện tham gia bắt cướp của tâm.

“ Mới bảy giờ tối mà xóm ngõ đã vắng hoe vì nhà ai cũng đang ngồi quây quần xem ti vi. Hơn một tháng nay xóm làng đã có điện nên nhiều nhà sắm ti vi.

Bỗng có tiếng hô: “ cướp, cướp, bà con ơi “ tiếp theo là tiếng chân người chạy thình thịch. Minh ra cổng thì trông thấy một người mặc áo đen chạy trước, đuổi theo sau là một người mặc đồ bộ đội cũ.

Đến đoạn đường cụt trước cửa nhà mình, tên cướp quay lại giơ con dao nhọn sáng loáng và dọa:

- Đưa nào đến đây ông đâm chết ngay.

Thế rồi với giọng ngang tàng và con dao găm dài, hắn không chế lại người đuổi bắt hắn là bác Tư trưởng thôn.

Người ta kéo ra rất đông, đều đứng ở trong cửa nhìn ra...

Lúc đó mình đứng ở trong cổng chỉ cách tên cướp khoảng 10 bước chân. Mình thấy nó giơ dao lên cũng sợ. Nhưng mình căm ghét bọn “ ăn cướp tàn ác, bất nhân “ lấy của cải người ta làm ra từ mồ hôi nước mắt. Lợi dụng tên cướp không chú ý ở sau lưng, bất thần mình nhảy ra ôm chặt hai cánh tay hắn từ phía sau. Nhanh như chớp bác tư nhảy đến tước con dao và vật hắn ngã xuống.

Bà con túm lại trói tên cướp lại giải lên trụ sở ủy ban nhân dân xã.

Lúc này bà Thơm mới kể lại câu chuyện rằng tên cướp vào nhà dùng dao hăm dọa bắt bà đưa cho hắn số tiền mà sáng nay người ta đã trả cho bà để đền bù ngôi nhà cũ đã lấy làm đường. Bất ngờ bác Tư trưởng thôn đi qua, biết chuyện liền đuổi theo tên cướp...

Cũng từ đó sân nhà mình đông nghịt người đến chơi. Có người hỏi mình vì sao lại gan như thế, mình không biết trả lời như thế nào, chỉ nói:

- Lúc cháu thấy đó là việc cần phải làm, cháu không nghĩ gì nhiều.

Mọi người cười vui khen mình gan dạ, dũng cảm .

Đề bài 5: Em đã từng được đọc hay được biết về những người có nghị lực, có ý chí vượt mọi khó khăn để vươn lên trong cuộc sống, hãy kể về người ấy.

BÀI LÀM

Em muốn kể câu chuyện về bạn Hoài Nam – một học sinh nghèo có tinh thần vượt khó ham học ở trường Ngô Gia Tự, tỉnh Bạc Liêu.

Hoàn cảnh của Nam thật tội nghiệp. Cha mất sớm, mẹ bệnh tật triền miên, gia đình lâm vào cảnh túng thiếu, nam lại là con trai lớn. Sau Nam còn một em gái nữa. Tuổi còn nhỏ mà Nam đã phải kiếm tiền để phụ giúp mẹ là tự lo cho việc học hành. Điều ngạc nhiên đối với chúng tôi là Nam học rất giỏi, luôn luôn đứng đầu lớp, thầy cô yêu mến, bạn bè nể trọng. Thời gian học thì ít,

cuộc sống lại thiếu thốn mọi bề. Thế mà Nam không bao giờ than vãn với ai một lời, bạn bè lúc nào cũng thấy Nam vui vẻ lạc quan.

Sáng nào cũng vậy, khi mọi người đi qua tiệm cà phê Hải Châu sẽ nghe lanh lảnh tiếng rao quen thuộc của Nam: “ Vé số! Vé số chiều trúng đây! “ lúc nào cũng thấy cậu mặc chiếc quần đùi xanh đã cũ và chiếc áo sơ mi cộc tay có nhiều chỗ vá, đội một cái mũ vải bạc màu để lộ mái tóc rể tre bờm xờm lâu ngày chưa cắt. Khác với thân hình gầy nhom, khuôn mặt của cậu khá tròn trĩnh và rất sáng sủa. Đặc biệt, đôi mắt của cậu ánh lên vẻ thông minh, lanh lợi nên bao giờ nam cũng bán hết vé số trước mọi người. Nhờ vậy mà cậu đã tranh thủ được thời gian học bài, đọc sách và làm bài tập tại ghế đá ở công viên. Thời gian tối Nam tranh thủ bán thêm vé số ở những quán cà phê đông khách kiếm thêm ít tiền. Ngoài ra, Nam còn là một người hết mình vì bạn. Thường ngày, vào những giờ giải lao, Nam thường ngồi lại hướng dẫn thêm cho những bạn tiếp thu còn chậm cách làm những bài toán mới học. Cậu luôn coi việc giúp đỡ bạn là một niềm vui của mình.

Hoài Nam xứng đáng là một tấm gương sáng, một con ngoan trò giỏi được Tỉnh đoàn trao tặng suất học bổng “ học sinh nghèo vượt khó “ trong năm qua.

Đề bài 6: hãy kể lại một câu chuyện về lòng nhân ái hay hiếu thảo mà em đã chứng kiến hoặc tham gia.

BÀI LÀM

Ba em là một thương binh, lại chịu nỗi bất hạnh là má em lại bỏ cha con lại từ khi em mới lên hai.

Hai cha con sống với nhau bằng đồng tiền phụ cấp thương binh loại hai. Kể ra cuộc sống vật chất tuy có khó khăn nhưng hai ba con vẫn vui vẻ.

Nhưng điều làm em thương ba vô cùng là mỗi khi trở trời, những vết thương hành hạ, nhất là các mảnh đạn còn ở trong đầu, khi ở trại thương binh mấy lần ba em đã lên bàn mổ mà bác sĩ không dám mổ vì sợ ảnh hưởng đến bộ não!

Thế là đành sống chung với nó. Nhưng nó là kẻ địch trong đầu của ba em. Một tuần vài lần ba em nằm co rút người lại để khỏi bật ra tiếng rên...

Mấy hôm nay em chợt nhớ ra rằng khi còn má em, mỗi khi vết thương hành hạ thì má em xoa vò nhẹ lên đầu cho ba em đỡ căng thẳng nhiều lần, nhờ thế mà ba em ngủ được.

Em nói với ba:

- Ba ơi, con xoa đầu cho ba nhé!

- Thôi, con còn bận học và còn làm việc nhà.

- Không, con làm được mà!

Thế là từ đó, mỗi khi trở trời em đều xoa đầu nhẹ nhẹ cho ba em.

Nhưng rồi có một lần đi lĩnh tiền về, ba em khoe với em đã bớt tiền trà ra mua cây lăn gai để mát xa đầu, từ nay sẽ không phiền em xoa đầu nữa.

Nghe ba nói, hai hàng nước mắt em ứa ra đầm đìa.

Thế là ba em chịu được nỗi đau riêng của mình để con gái đỡ vất vả về ba.

Chao ôi! Người lớn đã làm những việc mà không bao giờ em quên được.

Một hôm, thấy ba vừa nằm vừa lấy cây lăn gai tự mát xa cho mình xem có vẻ trần trọc khó ngủ, em chạy lại đỡ nhẹ cây lăn rồi dùng hai tay xoa nhẹ như khi trước. Vài phút sau ba em ngủ ngay.

Từ đó, em không bao giờ để ba tự mát xa lấy nữa.

Đề bài 7: Hãy kể lại một câu chuyện thể hiện tâm lòng nhân ái, yêu thương, đùm bọc lẫn nhau giữa con người với con người trong cuộc sống.

BÀI LÀM

Cuối xóm là nhà bà Sáu, hằng ngày cứ nhìn thấy chị Lan thường hay lui tới. Nhà chị Lan cách nhà em hai căn. Hôm nay, chủ nhật em được nghỉ học chị Lan rủ qua nhà bà sáu chơi, thấy việc làm của chị Lan đối với bà Sáu em lại càng yêu thương và quý trọng chị hơn.

Bà Sáu năm nay ngoài bảy mươi tuổi, sức khỏe yếu đi nhiều. Chị Lan kể: bà Sáu có ba người con đều hy sinh trong cuộc kháng chiến chống Mỹ. Vừa qua, bà được chính phủ phong tặng danh hiệu “ Bà Mẹ Việt Nam Anh Hùng “. Một mình neo đơn sống ở tuổi xế chiều mà không có con cháu đỡ đần những lúc trái gió trở trời nên chị Lan thương bà lắm. Thường ngày chị Lan sang giúp bà dọn dẹp nhà cửa, nấu cơm, giặt giũ quần áo, ... Không ruột rà máu mủ nhưng, không họ hàng thân thích, vậy mà chị yêu bà sáu như bà ruột của mình.

Hôm hai chị em đến, thấy nhà cửa im lìm, tưởng bà đi đâu đó. Đứng ngoài sân gọi nhưng không thấy bà trả lời. Chị bước vào và đẩy cửa ra. Thấy bà Sáu đang nằm, chị vội chạy đến và lay gọi bà. Bà mới trở mình thều thào nói: “ Bà mệt quá, hai chân bà tê, không dậy được “.

Chị quay sang em và bảo em xoa dầu bóp chân cho bà để chị đi mua cái gì cho bà ăn rồi chị vào ngay.

Em cảm động quá thấy trong lòng em dâng lên một tình thương và một sự cảm phục chị vô cùng. Chị mồ côi mẹ từ bé, chị thiếu đi tình thương bao la của người mẹ, chị sống với ba. Ba chị ở

vậy nuôi chị cho đến bây giờ. Phải chăng sống trong hoàn cảnh ấy chị mới thấm thía cảnh cô đơn nên chị đem tình thương ấy sưởi ấm bà Sáu. Cả xóm ai cũng khen chị, quý chị.

Một lát sau chị quay lại với tô cháo trên tay, đến bên giường và đỡ bà Sáu dậy đút từng muỗng cháo cho bà, em nhớ lại hình ảnh trước đây mẹ đã chăm sóc nội như chị Lan bây giờ.

Thật tuyệt vời chị Lan là một tấm gương của lòng nhân ái và đức hạnh để cho em và các bạn noi theo.

Đề bài 8: hãy kể lại một câu chuyện thể hiện tinh thần tự trọng mà em đã chứng kiến hoặc tham gia.

BÀI LÀM 1

Những hạt mưa to như mảng nước từ trên trời xuống. Trên hiên nhà trường chỉ có vài đũa không có áo mưa nên còn trú lại.

May quá, bạn em có mẹ mang đến một cái áo mưa của ba bạn, rất cứng, có túi đựng đồ, thế là hai đũa trùm chung một cái áo mưa ra về.

Nhà bạn gần hơn, nên bạn giao lại áo cho em mang về. Bước vào nhà, em rũ áo cho bớt nước đi thì trong túi áo rơi ra một gói nhỏ khăn mùi xoa. Tò mò em mở ra xem thì có hơn một triệu đồng bạc mới.

Trời ơi, em mừng quá, mấy hôm nay ba ốm không chạy xe ốm được nên chưa có tiền đóng học phí. Hơn nữa em đang khao khát có tiền để mua một cái áo đi mưa, thay cái cặp đựng sách đã rách, đôi ủng đi đã quá mòn... Nhưng... không biết ba bạn có ngờ em lấy gói tiền này không? Em tặc lưỡi nói một mình: cứ chối biến đi là mình không thấy, không lấy.

Nhưng rồi em nghĩ lại, cô giáo mới giảng thế nào là tính trung thực! Sao ta lại tham lam thế?

Trời tạnh mưa là em đem ngay cái áo mưa với gói tiền đến nhà bạn.

Mọi người đang ăn cơm, riêng ba bạn thì ngồi trên ghế, nét mặt buồn rầu.

- cháu chào bác ạ! Bác chưa xơi cơm ạ!

- chưa, bác vừa đánh mất một số tiền lớn, nên buồn không muốn ăn cơm.

Nghe ba bạn nói, tâm hồn của em xôn xao khó tả. Thế là ba bạn không nhớ rằng số tiền bỏ trong túi áo đi mưa. Em nghĩ bây giờ mình có lấy cũng không ai ngờ, em định đứng lên ra về, nhưng trong lòng vẫn thấy bần khoăn.

Thế rồi như cái máy không chủ động được mình, em bước ra hè cầm cái áo mưa và bỏ lại gói tiền trong túi.

Em làm ra vẻ thản nhiên chào mọi người rồi ra về.

Ra đến cổng, em muốn quay lại để nói với ba của bạn:

- thưa bác, cháu thấy ở trong áo mưa có gói tiền!

Nhưng rồi em nghĩ tại sao đã ngồi xuống ghế nghe ba bạn phàn nàn mất tiền một lúc khá lâu mà không đem trả lại gói tiền! Bây giờ quay lại mà nói thì bộc lộ rõ ràng là một kẻ có lòng tham nên lúng túng.

Cuối cùng về đến nhà em cũng không ăn cơm được nữa. Và đêm hôm ấy em trần trọc khó ngủ vì câu hỏi “ tại sao không lấy gói tiền khi mình khi mình đang cầm mà họ không nghi ngờ? Tại sao không trả lại gói tiền một cách thẳng thắn đảng hoàng mà phải xử trí vụng về? Rõ ràng trong lòng mình thiếu trong sáng và trung thực! “

BÀI LÀM 2

Từ Hà Nội em theo gia đình vào thành phố Hồ Chí Minh, và được theo học lớp 4D ở một trường PTCS.

Cô giáo xếp cho em ngồi cùng bàn với Thịnh... thế là từ đó em được nghe các bạn xì xào bàn tán:

- Bởi vì chẳng đứa nào muốn ngồi với kẻ nịnh bợ nên cô giáo mới “ ưu tiên “ cho dân Hà Nội. Lúc đầu em cũng khó chịu, nhưng rõ ràng Thịnh chẳng có vẻ gì là người bạn xấu. Thịnh còn giúp em chép bài, cho mượn thước kẻ, bút chì khi bị quên ở nhà.

Hơn một tuần sau, em đã có 2, 3 người bạn mới, em tò mò xem tại sao các bạn lại ghép Thịnh vào cái tội “ kẻ nịnh bợ “ !

Thì ra Thịnh đã làm những việc mà dưới con mắt của vài bạn “ đầu têu “ trong lớp gọi là nịnh bợ:

Cô giáo bị ốm, thương cô con còn nhỏ, người chồng lại đi công tác xa, nên cứ hai ngày một lần Thịnh đến thăm, dọn dẹp nhà cửa giúp cô.

Một hôm, cô giáo lễ mễ ôm một chồng vở tập làm văn đã chấm xong đưa vào trường để trả cho học sinh, vừa đến cổng trường thì chồng vở bị rơi vãi lung tung. Đám học sinh đang chơi đùa rất đông nhưng chẳng ai nói gì, làm gì. Bỗng nhiên Thịnh từ trong lớp trông thấy chạy ra, miệng nói: “ cô để em giúp “ còn hai tay thì nhặt gọn những quyển vở rất nhanh.

Nhiều hôm thấy giẻ lau bảng đầy bụi phấn, làm vương lên đầu tóc cô trắng xóa, Thịnh vội đem ra sân giũ hay đem giặt rồi “ trịnh trọng “ cầm hai tay trao lại cho cô.

Trời ơi, những việc ấy mà là “ nịnh bợ “ ư? Sao lại có cái nhìn lạ lùng như vậy. Riêng em, em nghĩ mình sẽ cố gắng làm theo gương của Thịnh, người được gọi là kẻ nịnh bợ. Theo em Thịnh là học sinh có lòng nhân ái và lòng tự trọng cao bởi không bao giờ Thịnh “ đôi co ” với ai.

Đề bài 9: hãy kể lại một câu chuyện em được nghe kể lại, hoặc được đọc sách báo về trí thông minh.

BÀI LÀM

Thuở ấy, có một chuyến đò chở khách sang ngang ở sông Đuống. Con thuyền đầy khách từ từ rời bến bắc sang bên nam.

Hôm ấy, đẹp trời, gió lộng, nước sông trong vắt lộng lờ trôi.

Phía xa một chiếc thuyền của ngư dân trôi tới. Trên mặt sóng, nhấp nhô, lập lờ trôi một chiếc chày gỗ cháy dở. Chắc là của một ngư ông nào đó vớt xuống.

Nhìn thấy chiếc chày trôi, một ông nghề khoảng ngoài bốn mươi tuổi liền tức cảnh đọc một vế câu đối:

Chày cháy trôi sông của ông ngư tưởng cá. Đó là một vế đối khá hiểm hóc, có năm từ nói đến cá: cá chày, cá cháy, cá trôi, ngư, cá.

Bỗng nhiên có một chú bé thừa với ông nghề:

- thừa ông, con xin đối.

Mọi người quay lại nhìn thấy chú bé khoảng mười tuổi, có vẻ thông minh, láu lỉnh.

Ông nghề nở một nụ cười đôn hậu nhưng vẫn coi thường, ông gật đầu:

- Được, cháu cứ đối cho vui.

Chú bé trịnh trọng đọc:

Hôm mai vượt bể người tinh tú ngõ sao. Nghe xong, ông nghề thay đổi sắc mặt. Vế ra năm lần nói tới cá thì vế đối cũng năm lần nói tới sao. Sao hôm, sao mai, sao vượt, tinh tú, sao. Ông nghề tấm tắc khen chú bé:

- Cháu đối hay lắm rồi cháu sẽ hơn ta.

Vừa lúc đó con đò tới bến. Mọi người trả tiền rồi lên bờ. Riêng chú bé, ông lái đò phục tài nên không lấy tiền.

Chú bé lễ phép chào và cảm ơn ông lái đò, rảo bước về làng xa.

Những người trên đò không ai biết tên chú bé. Chỉ riêng có ông lái đò là biết tên chú bé: Trần Danh An quê làng Bảo Triệu.

Sau này đúng như lời tiên đoán của ông nghề, Trần Danh An thi đỗ Nhị giáp Tiến sĩ tức Hoàng Giáp.

Đề bài 10: Em hãy kể chuyện để mèn bênh vực kẻ yếu.

BÀI LÀM

Một hôm, khi đi qua một vùng cỏ xước, Dế Mèn gặp chị Nhà Trò đang ngồi khóc tí tê bên tảng đá cuội. Trông chị Nhà Trò bé nhỏ và gầy yếu thật tội nghiệp. Chị nhà trò vừa khóc vừa kể chuyện cho Dế Mèn nghe hoàn cảnh của chị:

- Trước đây, gặp lúc đói kém, mẹ em phải vay lương ăn của bọn nhện. Sau đó, mẹ em mất đi. Do ốm yếu không kiếm đủ ăn, không trả được nợ, em bị bọn nhện đánh đập. Hôm nay, bọn chúng chẳng tơ ngay đường đi, đe bắt em và ăn thịt em.

Sau khi nghe Nhà Trò kể chuyện, Dế Mèn tỏ lòng thông cảm, xòe cả hai càng ra bảo Nhà Trò:

- Em đừng sợ, đã có tôi đây. Bọn nhện kia không thể cậy khỏe hiếp yếu được.

Rồi Dế Mèn dắt Nhà Trò đi. Đi được một quãng, cả hai tới chỗ bọn nhện mai phục. Chúng giăng tơ kín cả đường đi. Một anh Nhện gộc đứng chặn ngang đường, bọn nhện nấp đầy các khe đá trông rất hung dữ. Dế mèn đòi gặp tên cầm đầu bọn nhện.

Ngay lúc đó, một mụ nhện cái nhảy ra, vẻ đánh đá lăm. Dế Mèn liền quay phắt lưng, phóng càng đập phanh phách ra oai khiến mụ nhện hoảng sợ co rúm người lại đập đầu xuống đất như cái chày giã gạo.

Lập tức, Dế Mèn thét:

- Các người giàu có, no béo thế kia mà còn đòi mãi một tí nợ đòi náo đòi nào. Lại còn tập tập cả đám để đánh đập một cô gái yếu đuối thế này. Có phá vòng vây đi không?

Bọn nhện sợ hãi, dạ ran rồi vội vàng phá hết các dây tơ.

Từ đó, con đường về tổ Nhà Trò quang hẳn.

Đề bài 11: Dựa vào bài thơ Nàng tiên Ốc hãy kể lại bằng lời của em và nêu ý nghĩa của câu chuyện.

BÀI LÀM 1

Thuở ấy có một bà già nghèo sống độc thân. Bà tự mình ngày ngày ra đồng mò cua bắt ốc để kiếm sống qua ngày. Một hôm, bà bắt được một con ốc, vỏ nó phủ một màu xanh biếc trông rất lạ, rất xinh. Vì vậy, bà đem thả vào một chum nước.

Không hiểu sao từ ngày đó trở đi, mỗi lần bà đi làm về đều thấy một điều lạ lắm. Dường như có một bàn tay nô nức khéo léo nào đó đã giúp bà làm hết mọi chuyện trong nhà. Từ quét dọn nhà cửa, vun xới vườn tược, cho lợn gà ăn uống đầy đủ no say đến mâm cơm dọn sẵn lên bàn, tươm tất đâu vào đấy. Bà quyết định tìm ra nguyên nhân sự lạ ấy. Một hôm bà giả vờ đi làm như mọi ngày, đến nửa đường bà bèn quay lại, tìm chỗ kín, ngồi rình xem chuyện gì đã xảy ra ở nhà mình. Bỗng nhiên, bà thấy một người con gái từ trong chum nước bước ra. Nàng đẹp như một cô tiên giáng trần, tuổi độ mười tám đôi mươi. Nàng mặc một bộ đồ màu xanh xinh xắn như một tổ nữ trong tranh. Nước da trắng ngần, đôi môi hồng thắm chúm chím như đóa sen hồng sắp nở. Nàng bước vào nhà don đẹp... Bà nhẹ nhàng đến bên chum nước, cầm vỏ ốc lên rồi đập vỡ ra từng

mảnh. Nghe động, người con gái vội vàng trở lại chum nước để chui vào vỏ ốc, nhưng đã quá muộn. Bà nhìn cô gái rồi nói:

- Con gái ơi! Hãy ở lại đây với mẹ!

Từ đó cô trở thành đứa con yêu của bà. Hai mẹ con họ sống thật đầm ấm hạnh phúc.

BÀI LÀM 2

Ngày xưa ngày xưa, ở một làng nọ có một bà cụ nghèo không chồng, không con, bà sống trong một túp lều tranh tuềnh toàng. Hàng ngày, từ sáng sớm tinh mơ bà đã thức dậy ra đồng mò cua bắt ốc để kiếm sống. Bà cụ có dáng người nhỏ bé, thân hình gầy còm bước đi chậm chạp, da mặt cụ đen và nhăn nheo, trông thật tội nghiệp. Nhưng đôi mắt của bà tinh tường và nhân hậu ai nhìn cũng thể hiện sự thông cảm, và gần gũi. Vì thế mọi người trong làng đều yêu thương và quý mến bà.

Cũng như mọi hôm bà cũng dậy sớm và ra đồng mò cua, bắt ốc. Tình cờ bà nhặt được một con ốc lạ, nó xinh xắn và rất khác với những con ốc bình thường. Vỏ nó màu hồng trông rất dễ thương. Vì thế bà không bán mà bà mang về thả ốc trong một cái chum để nuôi.

Một điều kì lạ, từ khi bà thả con ốc vào chum, mỗi lần bà đi làm về thì bao giờ nhà cửa cũng được quét dọn sạch sẽ từ trong ra ngoài ngăn nắp, cơm nước đã được dọn sẵn. Dường như có một người nào đó đang âm thầm giúp bà. Bà cụ quyết định phải tìm cho ra lẽ. Rồi một buổi sáng, bà giả vờ đi làm như mọi khi. Đến nửa đường bà quay trở lại, tìm một góc khuất núp kín, quan sát. Bỗng nhiên từ trong chum bà thả con ốc, một nàng tiên xinh đẹp hiện lên, rồi nhẹ nhàng bước vào nhà làm việc. Nhân lúc nàng tiên đang cắm cúi làm việc, bà rón rén đến bên chum nhặt chiếc vỏ ốc lên rồi đập vỡ ra. Thấy động nàng tiên quay lại chum nước định chui vào vỏ ốc nhưng đã muộn. Bà cụ bước lại ôm nàng tiên, xúc động nói: con hãy ở lại đây với ta.

Từ đó về sau hai mẹ con sống với nhau đầm ấm, hạnh phúc.

Đề bài 12: em hãy kể lại chuyện đã đọc: sơn tinh, thủy tinh.

BÀI LÀM 1

Ngày xưa, đời Hùng Vương 18 có công chúa Mị Nương xinh đẹp. Vua cha muốn kén rể hiền tài. Có hai vị thần đến cầu hôn cùng một ngày. Một người là Sơn Tinh, thần núi ba vì tuần tú tài giỏi. Chàng vẫy tay về phía đông hiện ra đồi núi, vẫy tay về phía tây mọc hàng dãy núi đồi. Một chàng là Thủy Tinh ở biển đông, có tài hô mưa gọi gió. Cả hai đều xứng đáng là rể của vua. Vua Hùng phân vân gọi các quan vào bàn bạc và phán với hai thần:

- Ngày mai ai đem: một trăm ván cơm nếp, một trăm cặp bánh chưng, voi chín ngà, gà chín cựa, ngựa chín hồng mao đến trước được rước mị nương.

Hôm sau, sơn tinh đến trước được rước mị nương về.

Thủy tinh đến sau, nổi giận, dâng nước làm lũ lụt hô mưa gọi gió định cướp lại mị nương. Sơn tinh không nao núng dâng núi đồi cao hơn lũ lụt chống cự. Đánh ròng rã mấy tháng, thủy tinh phải rút lui. Từ đó hàng năm thủy tinh dâng lũ lụt đánh sơn tinh nhưng đều thua.

BÀI LÀM 2

Đời hùng vương thứ 18 có công chúa mị nương đẹp tuyệt trần. Vua cha truyền lệnh kén rể hiền tài khắp miệt rừng miệt biển.

Cùng một ngày nọ có hai chàng đến cầu hôn. Một người là thần núi ba vì, tài giỏi lạ thường. Chàng vẫy tay về phía đông hiện ra đồng lúa xanh bát ngát. Chàng kia là thủy tinh ở biển ở biển đông tài chẳng kém. Chàng hô mưa mưa tới, gọi gió gió về.

Một người là chúa miền cao, một người chúa miền nước thấp. Cả hai đều xứng rể vua hùng.

Người với các đại thần họp bàn.

Nhà vua phán với hai thần:

- Hai người đều vừa ý ta nhưng ta chỉ có một con gái. Ngày mai ai đem lễ tới trước được lấy mị nương. Lễ à? Một trăm ván cơm nếp, một trăm cặp bánh chưng, voi chín ngà, gà chín cựa, ngựa chín hồng mao. Ta hứa sẽ gả con cho chàng nào tới trước!

Tinh mơ hôm sau. Sơn tinh đem lễ vật đến trước được rước mị nương.

Thủy tinh đến chậm đùng đùng nổi giận dâng lũ lụt tràn lên ba vì. Chàng hô mưa gọi gió sấm chớp động đất trời. Sơn tinh không khiếp sợ, chàng dâng đồi núi cao hơn lũ lụt đánh lại thủy tinh. Đánh nhau mấy tháng thủy tinh phải rút lui.

Từ đó hàng năm thủy tinh đều gây lũ lụt đánh sơn tinh nhưng năm nào thủy tinh cũng thua.

(theo 54 bài văn chọn lọc)

Đề bài 13: trong các truyện đọc về các danh nhân em thích nhất truyện nào? Hãy kể lại và cho biết cảm nghĩ của em.

BÀI LÀM

Thử nhỏ lương thế vinh trợ học ở phía nam kinh đô, vinh học giỏi, thông minh và hay bày ra nhiều trò chơi lí thú.

Một lần, vinh cùng các bạn thi nhau nặn voi xem ai khéo. Các bạn đều phục tài của vinh khi voi của vinh biết cuốn được vòi., biết ve vẩy tai và cử động được. Vinh đã khéo lấy con đĩa làm vòi, lấy bướm bướm làm tai và gắn bốn chân voi lên mai của bốn con cua kèn.

Một lần khác, vinh cùng các bạn chơi cù. Một quả cù bỗng lăn tọt xuống hố sâu. Bọn trẻ tiu nghỉu. Vinh bảo các bạn đổ nước vào hố, thế là lại lấy được cù lên.

Lớn lên, lương thế vinh thio đồ trạng nguyên. Một sứ thần trung quốc thấy một con voi lớn. Sứ thần bèn cho lấy một cái cân và nhờ vinh cân xem voi nặng bao nhiêu. Vinh mỉm cười cho voi xuống mảng, đo chiều cao do mảng bị chìm. Sau đó vinh cho dất voi lên, sai lính xếp đá xuống, để phần mảng chìm bằng mức chỉ voi ban nãy. Rồi vinh cho chuyển đá lên cân.

Sứ thần trung quốc chột hiểu, ông ta vô cùng bái phục tài quan trạng và không dám thử nữa.

Câu chuyện làm em thích thú. Em mong ước sẽ học giỏi để có tài sau này phục vụ đất nước, như cha ông ta đã từng làm.

Vấn ôn võ luyện em ơi!

Võ, văn di sản đời đời mãi ghi.

(theo 100 bài văn mẫu)

Đề bài 14: em hãy kể lại một câu chuyện cảm động nói về tình bạn mà em đã được chứng kiến trong thời gian học ở cấp tiểu học.

BÀI LÀM

Hà mãi nhìn theo màu áo của mai và nói thầm trong bụng: “ mai ơi! Thế là từ đây chúng ta mãi mãi xa nhau rồi “. Hà bước trên ncon đường làng quen thuộc. Hai bên đường hàng phi lao đang rì rào ca hát. Trời hôm nay thật đẹp. Trời xanh ngắt không một gợn mây. Anh nắng vàng rải nhẹ xuống con đường quanh co như một dải lụa khiến hà càng nhớ đến mai biết bao nhiêu.

Người bạn đó không phải học cùng trường, cũng không phải học cùng lớp mà hà quen trong một trường hợp đặc biệt.

Cứ vào mỗi buổi chiều đi học. Thu hà thường trông thấy một cô bé áo quần rách rưới đi bán bỏng ngô. Và như vậy chiều nào hà cũng gặp. Một hôm trời mưa to gió lớn, sấm chớp ầm ầm nhưng cô bé kia vẫn đi bán bỏng. Thấy cô bé bán bỏng áo quần ướt sũng hà liền đi sát lại, kéo áo mưa của mình che cho bạn và cũng từ giờ phút đó, hai người quen nhau. Hôm ấy hà vừa đi vừa hỏi:

- bạn tên gì? Sao hôm nào bạn cũng đi bán bỏng ngô như vậy?

Bạn kia rung rung nước mắt trả lời:

- mình tên là mai. Vì quá nghèo, bố là liệt sĩ chống mỹ, nhà đông anh em, mình phải đi bán bồng kiếm tiền mua sắm quần áo và đồ dùng học tập.

Thực tình nhà hà chẳng hơn gì nhà mai. Hà chợt nhớ đến mình có một chiếc áo ông nội mới tặng. Không nghĩ gì nữa, tối hôm ấy hà đưa ý kiến đó trao đổi với bố, bố hà đồng ý. Hôm sau hà đem ý kiến ra trao đổi với mai nhưng mai đã từ chối.

- cảm ơn bạn nhưng mình tự cố gắng lao động và từ đó mà mua.

Cũng từ hôm ấy không hiểu sao hà không còn thấy mai đi bán bồng ngô ở con đường này nữa. Hà cứ mong sao được gặp lại mai một lần nhưng ... quả là rất khó. Một hôm vào mãi thời gian sau này hà mới bất ngờ được gặp mai trong kì thi học sinh giỏi thành phố. Hà thấy mai ăn mặc tinh tươm đang chạy tung tăng trên sân trường. Hà vui sướng chạy lại ôm chầm lấy mai. Đôi bạn ôm riết lấy nhau tưởng chừng không rời nhau ra được. Họ chạy ù vào phòng để chuẩn bị cuộc thi. Hà ngồi sau mai hai hàng ghế. Phần đầu của bài thi hà làm được rồi nhưng đến một bài toán khó hà suy nghĩ mãi không được. Trán hà lấm tấm mồ hôi. Hà nhìn lên thấy mai viết lia lịa. Hà cố đọc lại bài toán và tập trung suy nghĩ nhưng vẫn chưa tìm ra lời giải. Bỗng từ đâu một cục giấy vo tròn được ném thẳng xuống trước mặt bàn hà. Cuộn giấy từ từ trôi xuống lòng hà và hà thấy mai nháy mắt như ra hiệu cho hà một cái. Hà hiểu ý định nhặt lên xem nhưng chợt nhớ đến câu chuyện ngày trước trong dịp mới quen nhau. Hà còn nhớ mai đã từng nói:

- cảm ơn bạn... nhưng mình muốn tự tay làm việc để mua sắm áo mới và đồ dùng học tập, - hà không nhặt nữa mà để cho cục giấy từ từ lăn xuống đất. Hà cố đọc lại thật kĩ đề toán và cuối cùng đã tìm ra được lời giải. Hà viết một mạch, vừa lúc hà làm xong xuôi các bài thi cũng là lúc tiếng trống vang lên một hồi dài báo hiệu báo hiệu hết giờ thi. Ra về cố đi gần lại với hà , mai nhẹ nhàng nói với bạn:

- ban nãy thấy bạn lúng túng mình muốn giúp bạn. Nhưng bây giờ nghĩ lại mình thật sự ân hận. Tốt hơn hết là chúng mình hãy tự đi bằng đôi chân và trí óc của mình.

Hai bạn sánh bước bên nhau. Trời như xanh và trong hơn.

(Theo những bài văn chọn lọc)

Đề bài 15: Kể một việc tốt mà em và bạn em đã làm.

BÀI LÀM

Nhà tôi ở một phố sát ngoại ô nhưng không xa nội thành lắm. Mỗi sáng, mỗi chiều, các loại xe đi, về đông nghịt. Quảng phố gần nhà tôi có cái ổ gà không to, không sâu chỉ bằng chiếc bánh ô tô. Tôi thường chú ý: mỗi lần có xe đạp hay xe xích lô đi qua, nếu người lái xe không chú ý, xe sẽ dẫn mạnh một cái rất dữ. Đã có nhiều người suýt ngã vì cái ổ gà này.

Có mấy lần nghe tiếng làm rầm của chiếc xe lu đi ngang, tôi cứ tưởng các bác công nhân đến lấp lại chỗ đó. Nhưng rồi xe lu âm âm đi qua lên cái ổ gà; chắc có lẽ nó thấy cũng không quan trọng gì.

Tôi thì tôi thấy rất khó chịu. Tôi bàn với bạn Lâm hãy tìm cách lấp lại. Bạn Lâm đồng ý ngay. Trưa hôm sau. Vào giờ ít xe qua lại, chúng tôi mượn xẻng của nhà hàng xóm, xúc đất đem ra lấp ổ gà. Chúng tôi nện thật chặt cho mặt đất ngang bằng với lòng đường.

Có bác xe đạp đi qua, thấy chúng tôi loay hoay làm thì quát:

- Nghịch gì giữa lòng đường thế kia, xe nó đâm cho thì sao?

Tôi nói:

- Chúng cháu đang lấp cái ổ gà giữa lòng đường bác ạ!

Nhưng bác ấy đã đi xa, không hiểu có nghe thấy gì không.

Đề bài 16: Em hãy kể lại câu chuyện một việc làm tốt đẹp thể hiện nếp sống văn minh ở nơi công cộng, có thể đối chiếu với việc làm sai trái ở nơi đó, lúc đó.

BÀI LÀM

Buổi sáng hôm ấy, sau vài ngày hứng nắng, tôi kéo Dũng ra sân vận động đá bóng nhưng Dũng cứ nằng nặc bảo tôi ra đường. Chiều nó, tôi phải theo.

Tôi với Dũng mới đá được hai hiệp thì bác An đi qua. Bác cố khuyên chúng tôi không nên đá bóng trên đường nhưng chúng tôi không bỏ vào tai. Độ năm phút sau, một cụ già trạc sáu mươi tuổi đi tới, cụ ôn tồn bảo chúng tôi: “ Các cháu ơi! Các cháu không nên đá bóng trên đường, nếu các cháu không nghe lời già, ắt bị tai nạn dễ như chơi “. Thằng Dũng bạn tôi cau mày, tỏ vẻ phớt lờ.

- Già bảo các cháu không nghe à! – Ông già tiến lại gần dũng.

- Ông đi đi, can gì đến ông. – Thằng Dũng cau mày sừng cò. Tôi nê cụ già quá, liền chạy lại cầm tay cụ: “ Già ơi, già thông cảm cho chúng cháu! Thằng Dũng bạn cháu nó ương lắm! “...

Vừa nói tôi vừa đưa cụ sang bên kia đường vì sợ thằng Dũng nó thêm câu gì vô lễ với cụ.

Tôi quay lại phía Dũng, mặt vẫn căng căng. Tôi dụ giọng với nó:

- Dũng à, không nên ăn nói quá lời như vậy với cụ già. Già nói đúng đấy, ta vào sân đi!

Tôi cố ý nói ngọt ngào với nó vì nó hơn tôi vài tuổi và cũng vì sợ nó cho tôi “ ăn đòn “ thì nguy.

Thế mà nó vẫn tỉnh bơ, còn dẫn giọng:

- Mà y bênh ông già hả. Mà y không đá, tao đá. – Nói đoạn nó “ rê “ bóng một mình theo kiểu Ma-ra-đô-na, đang chạy lại dừng, lại chạy ngoắt ngoéo giữa đường.

Bỗng một chiếc xe hơi màu xanh lao tới. Trong lúc đó Dũng mãi mê chạy theo quả bóng. Người lái xe rít phanh nhưng không kịp nữa rồi. Người lái xe vội lái chệch lòng đường để tránh tai nạn và không may đâm vào gốc cây. Tôi choáng váng chạy đến vì nghĩ thế nào dũng cũng gặp tai nạn. Nhưng may quá, chỉ thấy nó đứng như trời trồng, mặt cắt không còn giọt máu, còn người lái xe như mê lịm đi, kính vỡ nát đâm vào thân thể. Người lái xe bị thương nặng. Tôi và Dũng chạy tới bệnh viện nhờ các bác sĩ dìu hộ người lái xe vào. Người lái xe được nhanh chóng cứu chữa kịp thời.

Tôi và Dũng ra về, đi bên nhau, chúng tôi không nói với nhau một lời như hai người xa lạ. Trưa đó, ăn cơm xong Dũng đến nhà tôi, theo tín hiệu bí mật tôi vội sửa sang quần áo chỉnh tề, đội mũ rồi đi. Tới bệnh viện, tôi bảo Dũng ở ngoài giữ xe còn mình vào. Thằng Dũng lúc này bảo đầu đứng đấy, nói gì gạt đó, nó thật giống như anh say rượu quá chừng! Tôi vào phòng chú lái xe. Trong phòng im lặng quá làm tôi phát sợ. Tôi nhìn rõ khuôn mặt phúc hậu của chú. Chú lái xe mê đi, tất cả đều lặng lẽ chỉ nghe tiếng phập phồng của máy gây mê đang làm việc. Tôi buồn bã ngồi bên chú... khoảng 4 giờ chiều thì chú lái xe đã tỉnh hẳn. Chú ngồi dậy bên hai chúng tôi. Tôi nói: “ Chú ơi! Chú còn mệt! Hãy nằm cho khỏe đã!”. Theo ý của tôi, chú lái xe nằm xuống. Tôi nháy Dũng ra thêm nói: “ Dũng ạ! Ta có tội rất lớn đấy. Giá lúc đó mình nghe lời bác An và cụ già đừng đá bóng dưới lòng đường thì sẽ không dẫn đến hậu quả này đâu dũng ạ!” Dũng cúi đầu nghe tôi nói rồi tiếp: “ Hùng ạ! Nếu tao nghe mà thì đâu đến nông nổi thế này. Thôi ngoắc tay ăn thề nhé!” Nó đưa ngón tay ra tìm ngón tay tôi. Vừa lúc đó nghe tiếng chú lái xe gọi. Hai đứa chạy vào thấy máu thấm đỏ một bên băng trên trán, tôi xúc động nghẹn ngào, nước mắt tuôn trào. Dũng lúng búng trong miệng: “ Thưa chú, việc làm của chúng cháu đã sai, mong chú tha thứ!”. Chú lái xe từ từ mở đôi mắt vẻ hiền hậu nhưng mệt mỏi, rồi vẫy chúng tôi lại gần:

- Các cháu ạ, chú đã nghe rõ câu chuyện của các cháu rồi đó. Biết nhận lỗi là tốt, sửa được lỗi mới là giỏi. – Nói xong, chú đưa bàn tay thô ráp ra cầm hai bàn tay nhỏ của hai đứa. Thằng Dũng rụt rụt rút tay ra. Chắc nó ân hận lắm cho rằng mình chưa xứng đáng được tha thứ nhanh như vậy.

Chiều hôm đó, tôi thấy thằng Dũng lên đi một mình vào bệnh viện, tay xách một túi táo và bánh qui. Tôi lò đi như không trông thấy nó.

Đề bài 17: Hãy kể lại một câu chuyện gây cho em nhiều thích thú bất ngờ.

BÀI LÀM

Trong các câu chuyện mà mẹ em kể cho em nghe, em thích nhất truyện Hai viên ngọc quý. Chuyện kể về một em bé ước có một viên ngọc quý để nhìn vào đấy có bà tiên, có lâu đài, có cả nhà máy nữa.

Mẹ em cười nói:

- Con có những hai viên ngọc cơ mà!

Bé tò mò hỏi:

- Đâu hả mẹ?

Mẹ bé chỉ ra ngoài sông, bé nhìn thấy dòng nước xanh và những cánh buồm. Mẹ bảo mẹ cũng nhìn thấy như thế.

Mẹ lại hỏi:

- Bây giờ con thấy gì ở phía bờ sông?

Bé reo lên:

- Có những chú bò đang gặm cỏ mẹ ạ!

Cứ như thế, mẹ chỉ cho bé thấy bà tiên trong quyển truyện tranh của bé và cả nhà máy có ống khói và khói đang bay lượn trong gió. Bé thích quá reo lên.

Mẹ lại bảo bé nhắm mắt lại. Bé nghe lời mẹ nhắm mắt lại và không nhìn thấy gì nữa.

Mẹ nói:

- Vì hai viên ngọc của con đã bị che kín mắt rồi!

Bé chợt hiểu ra. Hai con mắt chính là hai viên ngọc quý. Phải giữ gìn để hai viên ngọc quý đó không bao giờ bị bẩn.

Nghe xong câu chuyện mẹ kể, em chợt hiểu rằng: mỗi con người đều có những thứ quý như ngọc, như vàng. Phải biết nâng niu, gìn giữ những thứ quý ấy. Em cũng hiểu thêm: đừng nên có ước muốn quá xa xôi. Mọi điều kì diệu có thể sẽ đến trong tầm tay nếu ta biết khám phá và tìm hiểu nó.

Đề bài 18: Hãy tưởng tượng và kể lại một câu chuyện có ba nhân vật: bà mẹ ốm, người con và một bà tiên.

BÀI LÀM

Một gia đình nọ có hai mẹ con. Bà mẹ khoảng 40 tuổi. Người con gái khoảng mười tuổi. Một lần, người mẹ ốm nặng. Cô con gái thương mẹ lắm, tận tụy chăm sóc mẹ ngày đêm nhưng bệnh

của người mẹ vẫn không thuyên giảm. Nghe có người nói muốn chữa khỏi bệnh cho mẹ phải đi tìm một bông hoa lạ mọc trong rừng sâu. Nơi ấy không có người qua lại vì có nhiều rắn rết. Tuy rất sợ rắn rết nhưng vì thương mẹ nên người con quyết chí lên đường. Cô đi vào rừng, đi mãi vẫn chưa đến nơi có bông hoa lạ. Chân tay cô đã bị gai rừng cào xước đến chảy máu. Cô vẫn không nản chí. Đến bên một dòng suối, nước chảy xiết, cô không thể lội qua được. Cô ngồi khóc. Bỗng một bà tiên xuất hiện. Bà hỏi cô với giọng nhân từ:

- Vì sao con khóc?

Cô lễ phép thưa:

- Dạ, thưa bà, mẹ con ốm nặng, phải có bông hoa rừng lạ mới chữa khỏi bệnh. Con đi hái hoa nhưng đến đây con không qua được dòng suối này.

Cảm động trước tấm lòng hiếu thảo của cô bé, bà tiên đã tặng cô bé bông hoa lạ đó. Nhận bông hoa quý, cô bé cảm ơn bà tiên rồi xin phép về ngay để kịp chữa bệnh cho mẹ.

Nhờ bông hoa lạ đó, người mẹ khỏi bệnh. Hai mẹ con sống vui vui vẻ, khỏe mạnh.

BÀI LÀM 2

Thuở xa xưa, có một gia đình chỉ có hai mẹ con. Người mẹ xấp xỉ tuổi sáu mươi, còn người con gái chỉ độ chín mươi tuổi. Nhà họ rất nghèo nhưng họ sống phúc đức nên được bà con lối xóm thương yêu, quý mến.

Một ngày nọ, sau buổi đi làm đồng về, người mẹ nhuốm bệnh nằm liệt giường. Bà con lối xóm đến thăm nom giúp đỡ tiền bạc, thuốc thang, chạy chữa cho bà nhưng bệnh tình của bà không thuyên giảm mà mỗi ngày mỗi nặng thêm. Hằng ngày, cô bé túc trực bên giường bệnh không rời mẹ một bước. Nhiều lúc, cô phải nhịn ăn nhường phần cho mẹ. Tuy vất vả thiếu thốn đủ đường nhưng cô bé không bao giờ than vãn một điều gì. Rồi một hôm một quá, cô bé thiếp đi lúc nào không biết.

Trong giấc chiêm bao, cô bé nghe một tiếng nói thì thầm bên tai:

- Cháu muốn cứu mẹ thì hãy vượt qua chín ngọn đồi ở phía tây. Đến đó có một ngôi nhà bên vệ đường. Cháu cứ vào nhà gõ cửa sẽ có người giúp cháu chữa khỏi bệnh cho mẹ.

Cô bé tỉnh dậy, mong trời mau sáng để thực hiện lời dặn của thần linh trong giấc chiêm bao. Trời vừa hừng sáng, cô bé vội chạy sang nhà hàng xóm nhờ trông hộ mẹ cho mình rồi tạm biệt mẹ già ra đi. Sau bảy ngày trèo đèo lội suối, vượt qua bao nhiêu rừng rậm, thác ghềnh, cô bé đã đến được ngôi nhà bên vệ đường. Vừa mới gõ cửa thì một bà cụ tóc trắng như cước, đôi mắt hiền từ phúc hậu tay chống gậy trúc bước ra, nói:

- Ta đợi cháu ở đây mấy ngày rồi. Ta rất quý tấm lòng hiếu thảo của cháu. Đây là một lọ thuốc thần, cháu hãy cầm lấy mang về chữa bệnh cho mẹ. Cháu chỉ cần cho mẹ uống một viên thôi, mẹ cháu sẽ khỏi. Số thuốc còn lại tùy cháu sử dụng.

- Bà ơi! Cháu cảm ơn bà nhiều lắm!

- Thôi, cháu hãy mau trở về. Mẹ cháu và dân làng đang mong đấy.

Nói xong, bà tiên và cả ngôi nhà biến mất. Cô bé vội vã lên đường trở về nhà. Sau khi chữa khỏi bệnh cho mẹ, cô bé còn dùng số thuốc còn lại cứu sống không biết bao nhiêu người nữa. Từ đó, cuộc sống của hai mẹ con họ thật đầm ấm, hạnh phúc. Họ sống trong tình thương yêu đùm bọc của dân làng.

Đề bài 19: Trong các bạn em, ai là người vui tính nhất? Em quan sát và tả bạn đó trong lúc bạn đang trò chuyện, cười đùa.

BÀI LÀM

Khi rời khỏi lớp B của trường sư phạm thực hành cấp I, có lẽ không ai có thể quên được hình ảnh Khánh Chi, một người bạn gái rất dễ thương, vui tính học ở cấp 1 cùng với chúng tôi. Khánh Chi cùng trang lứa trong một lớp. Nhìn chung bạn ấy không có gì khác biệt nhiều so với các bạn khác, ngoại trừ làn da trắng mịn và mỗi khi trò chuyện thì sắc mặt ửng hồng tựa như thoa phấn. Nhưng khi tiếp xúc với Chi, tôi nhận thấy ở Chi có nhiều nét đáng yêu vô cùng. Nhờ sự vui tính, cởi mở nên chi được lòng các bạn trong lớp, ai cũng thích nói chuyện với Chi. Không tự cao về mình, dù bạn rất giỏi trong học tập và được thầy yêu bạn mến, bạn luôn hòa nhập vào số đông, lời nói của Khánh Chi luôn nhẹ nhàng, khiêm tốn, hòa nhã. Trước khi nói điều gì Chi hay bắt đầu bằng: “ này bạn “ và sau đó là một nụ cười nở trên môi, thêm vào đó là một ánh mắt nhìn thẳng long lanh, một nụ cười rạng rỡ, vui tươi...

Khánh Chi luôn hồn nhiên cười đùa và rất sẵn sàng tham gia mọi trò chơi của lớp. Bạn ấy thể hiện mình luôn sôi nổi như một hoạt náo viên hay quản trò, hòa đồng với mọi người. Thật sự chi là một quản trò rất giỏi, bạn có tài kể chuyện rất hấp dẫn. Những điệu bộ ngôn ngữ kể chuyện của bạn đã in đậm nét trong kí ức của chúng tôi. Qua giọng nói rất gọn nhẹ tinh tảo nhưng chứa đựng nhiều điều bất ngờ kì quặc của một câu chuyện hài. Chi luôn kích thích chúng tôi chăm chú theo dõi. Chúng tôi hồi hộp nhìn nét mặt lạnh như tiền của bạn để mong khám phá ra những gì đằng sau câu chuyện. Khi chúng tôi đang hào hứng thì bạn kết thúc rất nhanh. Chúng tôi im lặng một chút rồi cười nghiêng ngả trong khi đó gương mặt Chi vẫn bình thản, tự nhiên. Đến khi chúng tôi thôi cười thì bạn lại cười xòa. Có lần Chi kể cho chúng tôi nghe một câu chuyện cười và còn

thêm: “ kể chuyện vui cười mà không cười là phạt “ thế là không ai nhin được cười. Và một lần khác, Chi bày cho chúng tôi chơi trò “ hò đối đáp “ và mời cả cô giáo cùng tham gia. Chi điều khiển thật thoải mái, vui tươi. Cả lớp được chia thành hai đội, sau một hồi hò qua đáp lại dưới sự điều khiển của Khánh Chi, đội một thua cuộc. Vì mỗi trò chơi luôn kèm theo hình thức phạt. Sau một chút hội ý cùng đội hai, Chi ra lệnh cho đội một “ bơm bánh xe “. Chi ra lệnh cho các bạn đội hai cùng hô với mình: “ bắt đầu bơm bánh xe ...xì!...”. A, những cái đầu nhô lên, thụp xuống, có lúc ngã về sau làm chúng tôi bật cười ngặt nghẽo. Chính những lúc này tôi lại nhận ra ở Chi một cử chỉ rất quen là khi cười vui quá, bạn hay nghiêng người ra sau và hai bàn tay nhỏ trắng xinh xinh đặt lên khuôn mặt đỏ hồng của mình, mái tóc đen nhánh buộc cao được dịp nghiêng ngả theo thân người.

Khánh Chi là một người bạn vui tính, đã đem lại niềm vui cho lớp chúng tôi, không những bạn hòa đồng, vui tươi mà bạn còn là một học sinh giỏi của lớp nữa. Chúng tôi rất yêu mến bạn. Riêng với tôi, nay tôi đã xa lớp rồi nhưng không thể nào quên được hình ảnh một cô bạn học tên Chi đáng yêu này.

Đề bài 20: Sắp xếp lại sự việc đã cho trong truyện cổ tích Cây Khế thành cốt truyện.

BÀI LÀM

- b. Cha mẹ chết, người anh chia gia tài, người em chỉ được cây khế.
- d. Cây khế có quả, chim đến ăn, người em phàn nàn và chim hẹn trả ơn bằng vàng.
- a. Chim chở người em ra đảo lấy vàng, nhờ thế người em trở nên giàu có.
- c. Người anh biết chuyện, đòi gia tài của mình lấy cây khế, người em bằng lòng.
- e. Chim lại đến ăn, mọi chuyện đều diễn ra như cũ, nhưng người anh may túi quá to và lấy nhiều vàng.

* Trình tự diễn biến các sự việc như sau:

b → d → a → c → e

Đề bài 21: dựa vào cốt chuyện trên, em hãy kể lại truyện Cây Khế.

BÀI LÀM

Ngày xưa ngày xưa, có hia anh em cha mẹ mất sớm. Đến lúc chia gia tài, người anh cậy thế mình là anh cả chiếm hết mọi tài sản cha mẹ để lại, chỉ cho người em một mảnh vườn nhỏ có cây khế ở cuối vườn. Người em cặm cuội làm thuê cuộc mưu sinh và chăm sóc cây khế. Đến mùa, khế ra hoa kết trái nhiều vô kể.

Bỗng một hôm có một con chim đại bàng đến đậu lại trên cây khế. Nó ăn hết trái này đến trái khác. Người em buồn rầu nói với chim: “ cuộc sống ta chỉ trông chờ vào cây khế. Chim ăn hết ta lấy gì mà sinh sống! “. Nghe vậy đại bàng liền nói: “ ăn một quả, trả cục vàng, may túi ba gang, đem đi mà đựng! “

Nghe lời chim dặn, người em may một cái túi ba gang. Hôm sau, đại bàng đến chở người em ra một hòn đảo xa tít ở ngoài khơi. Đây là một hòn đảo có đầy vàng bạc châu báu. Người em nhặt đầy một túi ba gang rồi leo lên lưng chim trở về nhà. Từ đó, người em trở nên giàu có nhất vùng. Thấy em mình bỗng nhiên trở nên giàu có, người anh lân la, tò mò hỏi chuyện. Thương anh, người em kể hết sự tình cho người anh nghe. Máu tham nổi lên, hấn gạ người em đổi cây khế lấy toàn bộ gia tài của hấn. Người em đồng ý.

Ngày ngày, cả hai vợ chồng người anh canh chừng dưới cây khế. Người anh giả vờ kêu nghèo khổ với đại bàng và cũng được đại bàng nói những lời như đã nói với người em trước đây. Hấn về nhà bảo vợ may một cái túi mười hai gang. Sáng hôm sau, đại bàng lại đến và chở hấn ra đảo vàng. Hấn hoa mắt trước vàng bạc, châu báu, ngọc ngà ở đảo nên cố nhét thật đầy cái túi mười hai gang. Chưa thỏa mãn, hấn còn cố nhét vào trong người rồi kéo lê túi vàng trên lưng chim. Đại bàng phải vỗ cái ba lần mới cất cánh lên được. Khi bay qua giữa đại dương mênh mông, bất thần có một cơn gió mạnh thổi đến vì chở quá nặng nên đại bàng không chịu sức gió, liền nghiêng cánh hất ti vàng và người anh xuống biển, kết thúc cuộc đời kẻ tham lam.

QUAN SÁT TRANH KỂ CHUYỆN

Đề bài 22: Quan sát những bức tranh đã vẽ trong sách giáo khoa trang 8, tập 1, kể lại cốt truyện Sự tích hồ Ba Bể.

Tranh 1: Bà cụ ăn xin xuất hiện như thế nào?

Ngày xưa ngày xưa, ở địa phận thuộc tỉnh Bắc Cạn mở ngày hội cúng phật để cầu phúc. Bỗng nhiên bà cụ ăn xin xuất hiện người bà gầy còm, lở loét, mùi hôi thối xông ra rất khó chịu. Đi đến đâu xin người ta cũng xua đuổi, không cho bà tí gì.

Tranh 2: Ai cho bà cụ ăn và ngủ lại?

Lê ra khỏi đám hội, may mắn bà gặp mẹ con người nông dân nghèo đi làm đồng về thương tình đưa bà cụ về nhà, lấy cơm cho ăn và sắp xếp chỗ cho bà cụ nghỉ qua đêm.

Tranh 3: Chuyện gì đã xảy ra trong đêm hội?

Tối hôm đó, hai mẹ con thấy chỗ bà lão sáng rực lên. Một con giao long lớn cuộn mình nằm ở đấy. Cả hai mẹ con kinh sợ hãi, đành nằm im chờ đến sáng. Sáng ra, hai mẹ con chẳng thấy giao

long đầu. Chỗ nằm ấy vẫn là bà cụ già bệnh tật. Bà đang sửa soạn ra đi. Bà nói với hai mẹ con: “ vùng này sắp có lụt lớn. Ta cho hai mẹ con gói tro này, nhớ rắc quanh nhà mới tránh được nạn “. Người mẹ thấy lạ vội hỏi: “ vậy làm sao cứu được dân làng, hở cụ? “ bà lão nhặt một hạt thóc, cắn vỡ ra, rồi đưa cho hai mẹ con và dặn. “ hai mảnh vỏ trấu này, sẽ giúp mẹ con chị làm việc thiện “.

Tranh 4: Hồ Ba Bể hình thành như thế nào?

Đêm hôm đó, mọi người đang lễ phật cầu phúc thì bỗng nhiên có một dòng nước phun lên. Nước mỗi lúc một mạnh. Một tiếng nổ lớn đất chung quanh nứt ra...tất cả đều chìm trong biển nước. Duy nhất chỉ có ngôi nhà hai mẹ con người nông dân vẫn bình yên vô sự. Nước dâng lên bao nhiêu thì nhà cao lên bấy nhiêu. Nhìn thấy dân làng bị nước lũ cuốn, người mẹ nhớ đến lời dặn của bà cụ lấy hai vỏ trấu thả xuống nước. Bỗng nhiên, hai mảnh vỏ trấu biến thành hai chiếc thuyền lớn, hai mẹ con vội chèo thuyền đến cứu người và vật.

Chỗ đất sụt ấy sau này là hồ Ba Bể. Mục đích của câu chuyện giải thích sự hình thành của hồ Ba Bể và ca ngợi lòng nhân ái của hai mẹ con người nông dân nghèo, khẳng định người có lòng nhân ái sẽ được đền đáp.

Đề bài 24: Quan sát bức tranh đã vẽ trong sgk trang 64, tập 1 kể lại cốt truyện Ba lưỡi rìu.

BÀI LÀM

Tranh 1: Anh chàng tiều phu đang đốn củi thì lưỡi rìu văng xuống sông.

Thuở ấy, có một chàng tiều phu nghèo, cha mẹ mất sớm chỉ để lại cho chàng một chiếc rìu. Hàng ngày cậu vào rừng đốn củi để kiếm sống. Ở cạnh bìa rừng gần đó có một con sông nước chảy xiết. Một hôm chàng đang chặt củi cạnh bờ sông đột nhiên lưỡi rìu bị gãy cán, văng xuống sông.

Tranh 2: Một cụ già hiện ra hứa sẽ vớt giúp.

Chàng tiều phu ngồi than thở bỗng nhiên có một cụ ông tóc trắng bạc phơ, đôi mắt hiền từ xuất hiện, nhìn chàng tiều phu và hỏi:

- Cháu có chuyện gì mà buồn bã vậy?

- Thưa bà, nhà cháu nghèo lắm, chỉ có một cái rìu để cháu lấy củi kiếm sống qua ngày. Vậy mà cháu đã sơ ý để lưỡi rìu văng xuống sông. Giờ đây chẳng biết lấy gì để kiếm sống. Vì thế cháu buồn lắm bà ạ!

- Tưởng chuyện gì, cháu đừng buồn nữa, để ông giúp cháu lấy lưỡi rìu lên.

Tranh 3: Lần thứ nhất, cụ vớt lên một lưỡi rìu bằng vàng.

Nói rồi, ông lão lao mình xuống dòng sông chảy xiết. Một lát sau, ông lão ngoi lên mặt nước cùng với một lưỡi rìu bằng bạc sáng chói, hỏi:

- Có phải lưỡi rìu của cháu đây không?

Nhìn lưỡi rìu bằng bạc, chàng tiểu phu vội lắc đầu không phải rìu của cháu.

Tranh 4: Lần thứ hai, cụ vớt lên một lưỡi rìu bằng bạc.

Lần thứ hai, ông lão lao mình xuống dòng sông chảy xiết. Một lát sau, ông lão ngoi lên mặt nước cùng với một chiếc rìu bằng bạc sáng chói, hỏi:

- Có phải lưỡi rìu của cháu đây không?

Nhìn lưỡi rìu bằng bạc, chàng tiểu phu vội lắc đầu trả lời:

- Không phải của cháu.

Tranh 5: Lần thứ ba, cụ vớt lên một lưỡi rìu bằng sắt.

Lần thứ ba, ông lão ngoi lên mặt nước cùng với một lưỡi rìu bằng sắt, hỏi:

Chàng reo lên:

- Đúng là rìu của cháu đây ạ! Chàng tiểu phu cảm ơn ông cụ ríu rít.

Tranh 6: Cụ già khen chàng trai thật thà và tặng chàng cả ba lưỡi rìu

Ong cụ đưa cho chàng tiểu phu lưỡi rìu bằng sắt và khen: “ con là một người trung thực, thật thà, ta tặng cho con cả hai lưỡi rìu này. Chàng trai đỡ lấy hai lưỡi rìu rồi cúi xuống cảm tạ thì ông lão biến mất.

Đề bài 25: Quan sát bức tranh đã vẽ trong SGK trang 69, tập 1 kể lại cốt truyện lời ước dưới trăng.

Bi làm

Tranh 1: Đêm rằm tháng giêng, các cô gái tròn 15 tuổi đến bên hồ cầu phúc.

Ở một làng nọ có phong tục rất đáng yêu. Vào đêm rằm tháng giêng các cô gái tròn 15 tuổi đều đến một cái hồ có dòng nước đẹp nằm trong khuôn viên chùa làng để rửa mặt và cầu những điều nguyện ước của mình. Người xưa truyền rằng hầu hết các lời ước đó đều có ứng nghiệm.

Tranh 2: Chị Ngân là một cô gái mù cũng đến hồ.

Đêm hôm ấy, chị Ngân là cô gái mù cũng cùng đi với em gái ra hồ nguyện ước cùng các cô gái trong làng, tò mò theo chị đi ra hồ xem. Trên đường đi em gái hỏi ngân: “ Chị định ước điều gì, có thể cho em biết được không? Nhưng chị Ngân không trả lời.

Tranh 3: Nghe chị Ngân khẩn cầu, tôi ngạc nhiên quá.

Ra tới hồ, dưới ánh trăng thấy mặt chị Ngân sáng lên chứa một điều gì đó thánh thiện. Thế rồi khi nghe lời ước nguyện của chị Ngân. Ước cho mẹ con chị yên người hàng xóm bên cạnh nhà được

khỏi bệnh. Nghe được điều ước ấy, người em gái ngỡ ngàng: “ Cả đời người chỉ ước được một lần , tại sao lại ước điều tốt lành cho người khác?”

Tranh 4: Chị Ngân ơi, em hiểu ra rồi.

Em gái lại dặt tay ngàn về, trong lòng suy nghĩ phân vân. Ngân siết chặt tay cô bé và nói: “ nhà chị Yên nghèo nhất làng. Năm ngoái chị Yên tròn mười lăm tuổi. Đêm rằm tháng giêng, mẹ chị ấy đổ bệnh nặng. Chị ấy phải chăm sóc mẹ suốt đêm. Khi trăng lặn, chị mới chợp mắt nhưng đã muộn rồi. Chị ấy buồn lắm. Nay, mẹ chị ấy vẫn bệnh, chị ước thay cho chị Yên. Chị mò côi mẹ nên chị hiểu nỗi bất hạnh khi không còn mẹ “. Đến đây thì đứa em gái mới hiểu ra và thầm nhủ: “ chị Ngân ơi, khi nào em mười lăm tuổi em sẽ làm như chị làm bây giờ “.

Và lời nguyện ước đã đến với cô bé khi cô ấy tròn 15 tuổi. Cũng dưới ánh trăng rằm cạnh hồ nước, cô bé đến cạnh hồ vốc nước rửa mặt và lặng lẽ nguyện cầu: “ con ước cho mắt chị Ngân sáng lại:

Lời nguyện ước của cô bé thành hiện thực. chị Ngân được phẫu thuật mắt miễn phí của hội chữ thập đỏ. Đôi mắt cô ấy sáng lại, cô ấy có gia đình và sống hạnh phúc.

Đề bài 26: Quan sát tranh rồi kể lại câu chuyện bàn chân kì diệu trong SGK trang 107, tiếng việt 4, tập 1.

+ Kể lại các chuyện về ký.

Tranh 1: Ký đến lớp xin cô giáo cho học

Thấy các bạn được đi học, mấy hôm nay Ký suy nghĩ mãi.

Ký đến lớp xin cô giáo cho vào học. Lúc đầu cô giáo không dám nhận em. Vì cô giáo cầm tay Ký, hai cánh tay mềm nhũn, buông thõng, bất động.

Tranh 2: Cô giáo không dám nhận em vào học

Cô giáo không dám nhận em vào học, vì em không thể viết bằng tay. Cô thoáng thấy đôi mắt nhòe ướt, em quay ngoắt đi vừa khóc vừa chạy về nhà.

Tranh 3: Cô giáo ngạc nhiên và cảm động thấy ký tập viết bằng chân

Ký thưa với cô em có thể viết bằng chân. Cô giáo ngạc nhiên và cảm động khi thấy Ký tập viết bằng chân.

Tranh 4: Ký được nhận vào học.

Cô giáo vui vẻ nhận Ký vào học. Cô giáo dọn một chỗ trải chiếu cho Ký ngồi học viết ở đó.

Tranh 5: Cô giáo và các bạn lúc nào cũng tận tình chăm sóc, giúp đỡ Ký.

Từ đó, lúc nào cô giáo và các bạn cũng tận tình chăm sóc, giúp đỡ Ký. Khi viết Ký quắp mấy ngón chân lại, giữ lấy bút đã khó, có lúc còn bị chuột rút, mặt nhăn nhó xuýt xoa đau đớn. Nhưng được cô giáo và các bạn an ủi nên Ký cố gắng.

Tranh 6: Ký được thưởng hai huy hiệu của Bác Hồ.

Cuối năm do học tập tốt, Ký được thưởng hai huy hiệu của Bác Hồ.

+ Kể lại toàn bộ câu chuyện

“ Bị dị tật không tay từ thuở nhỏ, Ký tập viết bằng hai chân “. Vì vậy cô giáo không dám nhận vào lớp học. Nhưng sau đó thấy Ký tập viết được bằng chân nên cô giáo vui vẻ nhận vào lớp. Từ đó, cô giáo và các bạn hết sức giúp đỡ Ký học tập để giảm bớt nỗi khó khăn của Ký. Cuối năm học Ký được Bác Hồ tặng huy hiệu vì lòng kiên trì luyện viết bằng chân và học tập tốt.

+ Nguyễn Ngọc Ký đã nêu cho em một gương sáng về lòng kiên nhẫn, ý chí vượt khó khăn vươn lên trong học tập.

Đề bài 27: Quan sát bức tranh búp bê của ai? đã vẽ trong SGK trang 138, tiếng việt 4, tập 1 ghi lời thuyết minh cho các tranh.

BÀI LÀM

Tranh 1:

Trời rét quá, tôi nằm trên mặt tủ bên cạnh chị lật đật và anh thỏ, chả có quần áo gì, lạnh quá!

Tranh 2:

Tôi ngồi khóc thút thít, chị lật đật hỏi:

- Tại sao búp bê lại khóc?

Tôi trả lời:

- Rét quá em không ngủ được!

Trong khi đó thì chị Nga vẫn ngủ có chăn gối êm ấm. Chị lật đật phàn nàn:

- Nếu chị không có chăn thì chị sẽ đi...!

Tranh 3: Đêm đó tôi tụt xuống mặt tủ rồi chạy ra ngoài. Trời tối quá tôi đành chui vào một góc cây có lá khô cho đỡ rét.

Tranh 4:

Sáng hôm sau, có cô bé đi ngang qua trông thấy tôi reo lên:

- Oi, con búp bê xinh quá, ai vứt đi thế này, hoài của.

Tranh 5:

Thế là cô bé mang tôi về nhà lau rửa sạch sẽ rồi bảo:

- Tội nghiệp, chị sẽ may vá áo cho em.

Thế rồi chị lụi lụi may cho tôi bộ váy áo rất đẹp và ấm.

Tranh 6: sau đó cô bé đặt tôi nằm trên cái giường con đắp chăn cho tôi ngủ.

Thế rồi một hôm chị nga đi qua nhà bạn chơi thấy cô bé bế tôi một cách âu yếm.

Chị Nga nhìn tôi rồi cúi mặt xuống, chắc chị xấu hổ vì có lúc đã thờ ơ với tôi.

Tôi nghĩ bụng: “ nếu cô chủ mới này có trả lại tôi cho chị Nga, tôi cũng không muốn về với chị ấy.

Lí do tại sao thì các bạn đã rõ!

Đề bài 28: Quan sát tranh SGK trang 167, tiếng việt 4, tập 1 kể lại câu chuyện một phát minh nho nhỏ.

BÀI LÀM

Tranh 1:

Ma-ri-a là cô bé thích quan sát. Em nhận thấy mỗi khi gia nhân bung nước đến, thì lúc đầu bát đựng trà để trượt trong đĩa. Nhưng trà đã rót ra đĩa thì bát trà như dính vào đĩa, không trượt nữa! Chuyện ấy đã hấp dẫn cô bé.

Tranh 2:

Thế là cô bé lên ra khỏi phòng khách để làm thí nghiệm.

Tranh 3:

Anh trai Ma-ri-a chạy đi tìm em, qua nhà bếp thấy ma-ri-a đang làm gì đó với một chồng bát đĩa. Người anh trêu em bảo rằng: “ không muốn làm nhà khoa học nữa mà làm bà chủ nhà à?”.

Tranh 4:

Ma-ri-a trả lời về những điều bí mật em vừa phát hiện ra “ khi đĩa đựng bát trà có ít nước thì bát trà không bị trượt nữa “.

Người anh không tin nhưng sau mấy lần làm thí nghiệm thật rất đúng như thế. Nhưng không giải thích được tại sao nó lại như thế!

Tranh 5:

Hai anh em liền đến hỏi ba thì được trả lời:

- Đó là có lực ma sát do nước sinh ra, lớn lên các con học sẽ hiểu rõ.

Các em hãy trao đổi với các bạn trong lớp.

Đề bài 29: Dựa vào lời kể của thầy cô, em hãy thuyết minh cho nội dung của bức tranh SGK trang 8, tiếng việt 4, tập 2, từ một câu chuyện Bác đánh cá và gã hung thần.

Kể lại toàn bộ câu chuyện. Nêu ý nghĩa của truyện.

BÀI LÀM

Tranh 1: Bác đánh cá kéo lưới cả ngày mà chẳng có con nào. Bác rất buồn.

Tranh 2: May mắn cho bác, mẻ lưới cuối ngày bác kéo được một chiếc bình bằng đồng, miệng đây kín nắp.

Tranh 3: Bác mở nắp, một làn khói tuôn ra hiện hình một con quỷ.

Tranh 4: Con quỷ đòi giết bác đánh cá để thực hiện lời nguyền của nó.

Tranh 5: Bác đánh cá nhanh ý lừa được con quỷ dữ chui vào lọ rồi đây nắp lại vớt cái bình xuống biển.

Kể lại câu chuyện

Ngày xưa ngày xưa có một bác đánh cá tuổi đã cao. Một hôm bác ra biển quăng lưới. Suốt cả ngày chẳng kéo lên được mẻ lưới nào có cá, bác buồn lắm. Bác nghĩ bụng nếu lần này mình kéo không có mình sẽ về. Không ngờ lần này thả xuống kéo lên không có con cá nào, lại có một bình to bằng đồng miệng bình đây kín.

Bác nghĩ thầm “ cái bình này đem ra chợ bán cũng được một số tiền “. Cầm bình lên, bác bèn mở nắp ra xem có gì không, bỗng có một làn khói đen kịt phụt lên cao. Bác chưa hết ngạc nhiên thì làn khói tụ lại hiện hình một con quỷ xấu xí, dữ tợn. Hấn nhìn ông lão, phát ra giọng nói ồm ồm:

- Ta cho nhà ngươi biết. Ta sẽ giết chết nhà ngươi.

Bác đánh cá hốt hoảng, nhưng trấn tĩnh lại ngay và mắng con quỷ:

- Ta cứu ngươi ra khỏi cái bình kia, sao ngươi lại muốn giết ta. Đồ vô ơn.

Con quỷ nói:

- Ta vốn là một hung thần, vì phạm tội bị trời phạt hóa kiếp thành quỷ, nhốt vào cái bình này rồi vớt xuống biển. Mấy trăm năm nay nằm dưới biển sâu ta đã thề rằng: “ ai cứu ta ra khỏi cái bình này, ta sẽ giúp người đó giàu sang phú quý “. Nhưng chờ mãi chẳng có ai cứu ta. Giận quá ta đổi lại lời nguyền: “ ai cứu được ta thì kẻ đó sẽ phải chết “. Ta vừa đổi xong thì nhà ngươi cứu ta. Vậy nên nhà ngươi phải chết.

Nghe quỷ nói vậy, bác đánh cá nhanh trí bảo:

- Ta chết chẳng sao, nhưng trước khi chết ta muốn biết một điều.

- Người nói người là một hung thần, người to lớn vậy làm sao người chui lọt vào cái miệng bình bé tí tẹo này. Đúng là một kẻ nói khoác.

- Nhà ngươi không tin ư?

- Tin sao được, trừ khi ta tận mắt trông thấy nhà người chui được vào trong bình.

Thế rồi con quỳ ngu ngốc rùng mình một cái biến thành một làn khói chui tọt vào bình, chỉ cần như thế. Bác đánh cá nhanh như cắt đập miệng bình lại. Con quỳ vùng vẫy tìm đường chui ra, nhưng không thể nào được. Bác đánh cá vớt cái bình trở lại biển. Thế là con quỳ lại nằm dưới biển sâu.

Ý nghĩa: Kẻ độc ác vô ơn, không tình nghĩa sẽ bị trừng phạt.

Đề bài 30: Quan sát bức tranh vẽ SGK trang 37, tiếng việt 4, tập 2 về câu chuyện con vịt xấu xí. Sắp xếp lại cho đúng thứ tự diễn biến câu chuyện. Kể lại từng đoạn câu chuyện, câu chuyện khuyên em điều gì?

BÀI LÀM

Sắp xếp trình tự các bức tranh như sau:

- Tranh 1 (bức tranh số 3)
- Tranh 2 (bức tranh số 1)
- Tranh 3 (bức tranh số 2)
- tranh 4 (bức tranh số 4)

Diễn biến câu chuyện: 3 – 1 – 2 – 4.

Kể câu chuyện:

Đoạn 1:

Sắp đến mùa đông, vợ chồng thiên nga cùng đưa con nhỏ xíu bay về phương nam tránh rét.

Đường thì dài mà đứa con của chúng còn quá nhỏ dại nên phải nghỉ dọc đường. May mắn cho hai vợ chồng thiên nga, họ gặp được cô vịt đang chuẩn bị cho đàn con xuống ổ liền nhờ cô vịt chăm sóc đứa con cho mình luôn và hẹn sang năm quay trở lại đón con.

Đoạn 2:

Thiên nga con ở lại cùng đàn vịt con. Nó buồn lắm vì không có bạn. Đàn vịt con thì luôn tìm cách bắt nạt, hắt hủi thiên nga con. Chúng coi thiên nga là một vịt con vô tích sự vô cùng xấu xí; cái cổ thì dài ngoẵng, thân hình thì gầy guộc, lại rất vụng về chẳng giống ai trong bọn chúng cả.

Một năm sau, bố mẹ thiên nga trở lại gặp vịt mẹ. Họ vô cùng phấn khởi khi thấy thiên nga con đã cứng cáp trưởng thành. Thiên nga con gặp lại được bố mẹ cũng vô cùng mừng rỡ. Nó chạy đến cảm ơn vịt mẹ và bịn rịn chia tay với đàn vịt con và quên đi tất cả nỗi buồn tủi trong thời gian qua, cùng mẹ lên đường bay tới những chân trời xa.

Đoạn 3:

Bây giờ, đàn vịt con mới hiểu ra, con vịt mà chúng coi là xấu xí, vô tích sự chính là thiên nga, một loài chim đẹp nhất trong loài chim. Chúng ân hận, xấu hổ nghĩ mình đã đối xử không tốt đẹp với thiên nga.

Đề bài 31: Dựa vào tranh vẽ SGK trang 70, tiếng việt 4, tập 2 kể lại câu chuyện những chú bé không biết chết. Ý nghĩa.

BÀI LÀM

Tranh 1: Bọn phát xít Đức bắt ngờ xông vào một làng nọ.

Bọn phát xít Đức đem quân xâm lược Liên Xô. Đi đến đâu chúng cũng bắn giết hết sức tàn bạo. Vào một buổi chiều chúng bắt ngờ xông vào một làng nọ, không có sự phản kháng nào cả. Chúng tưởng yên thân. Nhưng đến tối, tiếng súng nổ ran khắp nơi, bọn chúng hết hoảng. Một tên lính hốt hơ hốt hải chạy vào báo với chỉ huy: “ bắn nhau dữ dội ở cánh rừng và bắn được một tên du kích “.

Tranh 2: Một tên phát xít dẫn một chú bé đến trước mặt tên chỉ huy.

Tên lính dẫn một chú bé vào trước mặt tên chỉ huy. Chú bé khoảng mười ba mười bốn tuổi mặc áo sơ mi xanh có hàng cúc trắng. Tên sĩ quan hỏi, chú bé đồng dục trả lời: “ Tao là du kích “. Tên sĩ quan hỏi đội du kích ở đâu thì được sự trả lời chú bé: “ Tao không biết “. Tên sĩ quan hạ lệnh tra tấn dã man chú bé nhưng không moi được tin tức gì. Gần sáng chúng đem chú đi bắn.

Tranh 3: Đêm hôm sau, lại là một chú bé.

Đêm hôm sau, đội du kích tấn công vào sào huyệt của bọn chúng. Chúng lại bắt được một người du kích, tên sĩ quan vô cùng ngạc nhiên vì trước mắt hắn vẫn là chú bé mặc chiếc áo sơ mi xanh có hàng cúc trắng mà hắn đã hạ lệnh xử bắn đêm qua. Hắn hết hoảng vội ra lệnh treo cổ chú bé.

Tranh 4: Sang đêm thứ ba, vẫn là chú bé.

Đêm thứ ba, đội du kích đánh thẳng vào sở chỉ huy của bọn Đức, bắt sống tên sĩ quan đưa về khu du kích. Lạ thay, đứng bên cạnh một người du kích đứng tuổi lại là cậu bé mặc áo sơ mi màu xanh có hàng cúc trắng. Lần này, thì hắn vô cùng hoảng sợ. Hắn quỳ phục xuống dưới chân cậu bé làm nhảm như một kẻ loạn trí:

- Xin tha tội cho tôi! Tha tội cho tôi! Tôi đâu biết ngài có thể chết đi sống lại như thế này!

Nhưng người phiên dịch chỉ vào bác du kích đứng tuổi bảo hắn:

- Đây là cha của hai đứa trẻ bị người giết đêm hôm kia và hôm qua. Trước mặt người là đứa con thứ ba của bác ấy.

Tên sĩ quan kêu lên một tiếng rồi gục xuống sát đất, không dám ngẩng đầu lên.

Y nghĩa: câu chuyện ca ngợi tinh thần dũng cảm hy sinh cao cả của thiếu niên Liên Xô trong thế chiến thứ hai.

Đề bài 32: Quan sát tranh trong SGK trang 106, tiếng việt 4, tập 2, kể lại câu chuyện Đôi cánh của ngựa trắng.

BÀI LÀM

Tranh 1: Thuở xưa ở một khu rừng nọ, có mẹ con chú ngựa trắng. Toàn thân nõn nà lông trắng muốt như mây trên trời. Ngựa mẹ gọi con suốt ngày, dạy con tập hí và phi dèo dai, đá hậu mạnh mẽ.

Tranh 2: Gần nhà ngựa có anh đại bàng núi, tuy còn non nhưng sải cánh đã vững vàng. Mỗi lúc nó lượn vòng trên bầu trời xanh bóng cứ loang loáng trên bãi cỏ. Ngựa trắng nhìn cảnh ấy rất mê, ước ao được bay như đại bàng. Một hôm nó hỏi đại bàng:

- Anh đại bàng ơi! Làm thế nào để có cánh như anh.

Đại bàng nói:

- Phải đi tìm. Cứ quanh quẩn bên mẹ lúc nào mới có cánh.

Tranh 3: Ngựa trắng bèn xin phép mẹ cho lên đường cùng với đại bàng. Cả hai đã đi xa trời gần sập tối nhưng chưa thấy cánh đâu mà ngựa gặp đã biết bao nhiêu là chuyện.

Tranh 4: Bỗng nghe có tiếng hú vẳng lên đâu đó rất gần. Trong bóng tối hiện ra một con sói xám chặn đường. Ngựa con hốt hoảng gọi mẹ.

Tranh 5: Sói xám nhe răng cười man rợ và nhảy chồm vào ngựa trắng.

Tranh 6: Ngựa trắng lại khóc, vừa chạy vừa gọi mẹ. Đại bàng bay theo đỡ dành:

- Đừng khóc, anh đưa em về với mẹ.

- Nhưng mà em không có cánh.

Đại bàng cười chỉ vào bốn chân ngựa, bảo:

- Bốn cái chân của em là cánh đấy. nếu phi nước đại em còn chạy nhanh hơn anh nữa.

Đại bàng núi sải cánh và ngựa trắng chồm lên. Nó thấy bốn chân mình thật sự bay như đại bàng.

Đề bài 33: Quan sát tranh trong SGK trang 136, tiếng việt 4, tập 2, kể lại câu chuyện khát vọng sống.

BÀI LÀM

Tranh 1: Giôn bị bỏ rơi giữa lúc bị thương.

Giôn và Bin khập khiễng đi xuống bờ suối. Mỗi người mang một khẩu súng trường. Cả hai đều rất mệt mỏi và đói. Giôn bỗng trượt chân suýt ngã. Anh bỗng thốt lên đau đớn:

- Bin, mình bị trật khớp rồi.

Bin vẫn lảo đảo lội qua suối. Giôn giật lại gọi tiếp bằng lời van vỉ của một người tuyệt vọng. Nhưng Bin không quay lại. Bin vẫn đi, và Giôn nhìn theo cho đến khi Bin mất dạng.

Tranh 2: Suốt một tuần anh chỉ ăn cỏ dại và vài con cá nhỏ.

Giôn nén đau trèo lên đỉnh núi. Đã mấy ngày Giôn không có gì ăn, mệt lả người. Anh bèn hái những quả dại nhét vào miệng cho đỡ đói. Đêm đến khi không còn bước đi được nữa, anh mới dùng chân để ngủ. Khi cái đói còn cào xé ruột khiến đầu óc anh không tinh táo anh tình cờ bắt được một con chim đang ngủ quên. Nó giật mình lao vút đi, đâm vào mặt anh. Một vài lần anh may mắn bắt được vài con cá nhỏ trong vũng nước, anh cố nhai để có sức mà sống.

Tranh 3: Một lần anh bị gấu tấn công.

Một ngày kia, anh đang lê bước đi thì bất ngờ gặp một con gấu. Anh vừa đưa khẩu súng lên vai thì sức nhớ đã hết đạn. Anh hạ súng, rút con dao dao mắt chăm chăm nhìn con vật, thế thủ. Con gấu bật ra một tiếng gầm thẫm dò. Nhưng Giôn không chạy. Anh đứng im như một pho tượng, rồi con vật bỏ đi.

Tranh 4: Một con sói cũng đói lả như anh theo sát anh từng bước.

Vào một ngày, dường như đã kiệt sức, anh nằm vật trên một mỏm đá, đưa mắt nhìn cảnh vật. Bỗng, anh phát hiện có một con tàu đang buông neo. Đúng lúc đó có tiếng phì phò phía sau. Anh nhận ra cái đầu màu xám của con sói. Hình như nó bị bệnh. Anh cố lách bằng hai tay và đầu gối để tìm tới con tàu.

Tranh 5: Cuối cùng, con sói phải chịu quy hàng.

Rồi anh bị ngất xỉu một lúc. Khi tỉnh lại anh cảm thấy lưỡi con sói quan quệt trên bàn tay anh. Nó dùng sức lực cuối cùng cắn vào anh. Anh dùng tay bóp lấy hàm nó. Con sói chống cự yếu ớt và cuối cùng thì Giôn đã đè được lên mình của con sói.

Tranh 6: Khát vọng sống của Giôn đã chiến thắng cái chết.

Trên boong tàu có một số người phát hiện ra anh. Anh đang cố trườn ra phía biển. Một số người trên tàu trèo lên một chiếc thuyền cứu hộ bơi vào bờ. Giôn đã được cứu sống. Bây giờ Giôn đang nằm trên giường, nước mắt chảy ròng ròng trên hai gò má gầy guộc, anh kể lại cho họ nghe lai lịch của mình về những chuyện mình đã vượt qua.

NHÂN VẬT TRONG TRUYỆN

Đề bài 34: Lớp em có nhiều chuyện vui. Em hãy kể lại một chuyện mà em cho là lí thú nhất.

BÀI LÀM

Mai Hoạ là đứa hay bày ra chuyện vui trong lớp tôi. Sau đây là một trong những mẫu chuyện vui đó.

Hôm ấy, sau khi cô giáo báo cho chúng tôi biết: “ đúng bảy giờ sáng mai sẽ có một người bạn mới từ Hòa Hưng chuyển về vào học lớp ta ”. Hoạ bàn với các con gái trong lớp tôi là sẽ tổ chức một cuộc đón tiếp thật long trọng. Sớm hôm sau tôi đến lớp khá sớm. Bỗng tôi ngạc nhiên thấy trên bàn giáo viên cắm một thứ hoa dại mà thứ hoa này thường thấy ở ngoài đồng, các bạn cắm thật khéo. Những cánh hoa tím phớt chen lẫn những bông hoa màu đỏ, màu hồng, cành lá còn đẫm sương mai, cánh con gái chúng tôi đã chuẩn bị một bài diễn văn thật long trọng. Đúng bảy giờ cô bạn mới bước vào. Bỗng cái Hoạ hô nghiêm. Hoạ lên giọng chuẩn bị đọc bài “ diễn văn “. Hoạ bắt đầu thế này: “ h... em... ề... e... hèm “ làm cả lớp rũ ra cười sau một tràng “ e... hèm “ như thế, hoạt tiếp tục đọc: “ kính thưa “. Hoạ chưa kịp đọc những lời tiếp theo bỗng đột ngột dừng lại vì tiếng kêu:

- Hoạ! Có phải Hoạ đó không? – Hoạ sững lại một giây rồi chạy đến ôm chầm cô bạn mới. Hai người bạn mãi trao đổi với nhau quên cả chúng tôi.

Một lúc sau hoạt mới kể cho các bạn nghe về câu chuyện này. Hoạ và Lan (cô bạn mới) là bạn học cùng nhau và thân nhau . Sau Lan đi theo cơ quan bố mẹ, từ đó bặt tin nhau bây giờ đột nhiên gặp lại. Sau này chúng tôi thỉnh thoảng lại trêu Hoạ và thêm vào “ e... hèm “ hay nói cách khác muốn gọi hoạt chúng tôi chỉ gọi “ e... hèm “ là mọi người đều hiểu ý. Những lúc đó bao giờ Hoạ cũng cười và đâm vào lưng chúng tôi thùm thụp.

Câu chuyện của tôi chỉ có thế, chuyện lớp tôi hồi ấy buồn cười thật phải không các bạn.

NHỮNG CÂU CHUYỆN NGỘ NGHĨNH

CÁI TÊN

Tiếng trống vang lên rộn rã báo hiệu giờ ra chơi đã đến. Huy nhanh tay cất sách vở vào học bàn rồi hăm hở tham gia vào câu chuyện của các bạn. Nhỏ Lan hào hứng: “ ở nhà mình tên là Misa. Mọi bạn biết tại sao không, lúc nhỏ mình cứ mó máy con gấu Misa của chị mình hoài à, nên mẹ mới đặt tên cho mình như vậy đó “. Rồi lần lượt từng đứa nói cái tên ở nhà ra, mặt đứa nào cũng tự hào về “ lịch sử cái tên “ của mình. Đến lượt mình, Huy chột lúng túng : “ tên mình ấy hả... tên mình là... là Lật Đật. Mặt Huy đỏ bừng trước tiếng cười khúc khích của các bạn: “ tên Huy ngộ ghê hé!” “ tên Huy ngộ ghê hé!” Huy cũng chẳng biết nữa, từ lúc mới sinh ra mọi người trong nhà đã gọi cậu như vậy rồi. Lúc đầu Huy thấy kì kì sao ấy, nhưng riết rồi quen. Mỗi lần mẹ gọi: “ Lật Đật ơi, ra mẹ nhờ một tí” là Huy dạ một tiếng thật to. Nhưng hôm nay Huy bỗng ghét cái tên đó ghê, nó làm huy quê ơi là quê.

Tan học, bố đón Huy ở trường. Bố nhìn vẻ mặt bí xị của Huy, ngạc nhiên: “ Sao thế con? Lật Đật của bố hôm nay bị điểm kém à?”. Huy lắc đầu phụng phịu kể cho bố nghe câu chuyện ở lớp. Câu ám ức: “ Tên mấy bạn ai cũng đẹp, chỉ có mình con là cái tên xấu in”. Bố cười, ghé tai vào huy thì thầm: “ về nhà bố sẽ cho con xem một bí mật”.

Về đến nhà, trước vẻ mặt chờ đợi của huy, bố đặt lên bàn một con lật đật bằng gỗ có nước sơn đã cũ. Bố búng nhẹ tay cái, con lật đật ngã xuống rồi lại tự đứng dậy, miệng vẫn cười thật tươi, tiếng chuông trong bụng lật đật kêu lên “ bính boong, bính boong”. Bố dịu dàng xoa đầu Huy: “ con biết vì sao bố mẹ gọi con là lật đật không? Bởi vì bố mẹ muốn mỗi khi con vấp ngã, con sẽ tự đứng lên để đi tiếp, như con lật đật này vậy”. Huy ngẫm nghĩ lời bố, nhất định ngày mai, cậu sẽ kể cho các bạn nghe về cái tên Lật Đật ngộ nghĩnh của mình.

MÂY ĐEN ĐÁNG YÊU

Mây Trắng, Mây Xanh và Mây Đen là ba chị em cùng ở chung một nhà. Mây Trắng và Mây Xanh được mẹ cho đi chơi suốt ngày, còn Mây Đen chỉ thỉnh thoảng mới được mẹ cho đi. Mây Đen buồn lắm, nhưng rất thương mẹ nên Mây Đen vâng lời mẹ ở nhà học bài và làm việc nhà. Một hôm, khi cả nhà ngồi quây quần bên nhau, Mây Đen hỏi mẹ:

- Mẹ ơi, sao ngày nào mẹ cũng bắt con ở trong nhà mà không cho con ra ngoài chơi vậy mẹ? Ban đêm, anh Trắng và anh Sao cũng được nhìn xuống trần gian xem các bạn vui đùa, còn con cũng không được xem. Chắc tại con xấu quá phải không mẹ?

- Không phải vậy đâu con! Hằng ngày hai chị của con được lệnh của tiên ông cùng bác Mặt Trời chiếu những tia nắng vàng tươi xuống mặt đất và giữ cho bầu trời luôn trong xanh, để các bé ngoan có bầu không khí trong lành mà cùng học, cùng vui đùa bên nhau. Còn nhiệm vụ của con cũng quan trọng không kém các chị đâu. Khi Mây Đen được lệnh bao phủ cả bầu trời, chị Gió sẽ tung chiếc quạt thần của mình lên và chị Mưa xuất hiện, rải những hạt ngọc xuống trần gian làm cho không khí đang nóng trở nên mát dịu.

- A, con biết rồi, vào ban đêm, anh trăng anh Sao cũng được lệnh soi sáng mặt đất. Nếu con ra ngoài, chị Mưa và anh Sấm, anh Sét bắt chước đi theo sẽ làm ầm cả lên, phá giấc ngủ của mọi người. Như vậy là không tốt đâu phải không mẹ?

- U, đúng rồi! Vì vậy mẹ ít cho con xuất hiện ngoài trời đấy!

- Dạ, con hiểu rồi, con không đòi đi chơi nữa đâu!

- Giỏi lắm, con ngoan của mẹ! – Mẹ âu yếm nhìn Mây Đen và mỉm cười triu mến.

NHỮNG NGƯỜI BẠN ĐÁNG YÊU

KHÍ

Chào các bạn! Tớ là Vọc vá chân đen, tên thường gọi là Í Ế. Trước khi đến đây, tớ được nuôi ở nhà dấn từ hồi nhỏ xíu. Chính vì thế, tớ có thể gần gũi với con người, trong khi đồng loại của tớ thì không thể. Họ hàng nhà tớ ai cũng nhát, gặp gì cũng sợ và khó tồn tại trong điều kiện nuôi nhốt. Tớ thì khác, thấy có người đi qua ngang chuồng tớ hay thò tay ra để được gãi gãi. Ai cho đồ ăn, tớ chạy tới xin ngay. Các cô chú ở đây thường bồng tớ ra ngoài chơi lắm. Nhưng tớ chẳng bỏ chạy như các bạn khác đâu, nghe kêu là tớ quay về liền à. Thỉnh thoảng, tớ trò chuyện với mọi người bằng... tiếng Vọc khiến ai cũng cười. Những nhân viên nuôi tớ bảo tính tình của tớ giống y như con nít. Cũng phải thôi, tớ mới có 2 tuổi và vẫn bú bình mà.

KẾT

Còn mình là Két Cu Ba, đặc điểm là biết nhái tiếng người. Bạn nghĩ, Két biết nói là chuyện bình thường chứ gì? Không đâu, mình là chim chim nuôi trung bày chứ không phải là chim trung bày chứ không phải để dạy nói. Vậy mà mình tự luyện tập được khả năng lặp lại 2 – 3 từ ngắn đó. Chẳng hạn, mình nghe ai đó kêu một bạn tên Hà, mình sẽ nhái lại được ngay “ Hà ơi! Hà ơi! ...”. Lúc vui, mình có thể gọi được nhiều tên, nghe ai nói gì mình cũng bắt chước. Nhưng lúc mình buồn thì đổ ai... cạy mỏ được đấy. Kể ra thì cũng hơi chảnh thiệt, nhưng biết làm sao, đấy là cá tính của mình rồi.

NAI

Tớ là Nai Cà Tông. Ba năm về trước, 11 thành viên từ vườn thú Singapore được nhập cư vào sở thú này. Đến nay, gia đình tớ đã tăng lên 24 nhân khẩu rồi đấy. Tên chúng tớ được ghi trong sách đỏ, mức đe dọa bậc E, nghĩa là dòng họ tớ đang bị nguy cơ tuyệt chủng đó. Tụi tớ còn lại rất ít trong khu vực Đông Nam A này, và ở Việt Nam thì không còn trong thiên nhiên nữa. Thế mà gia đình tớ có thể sinh sôi được trong vườn thú này, bạn thấy lạ không chứ? Bởi thế chúng tớ là niềm tự hào của Thảo Cầm Viên Sài Gòn, Sở thú duy nhất tại Việt Nam có Nai Cà Tông. Các nhân viên ở đây cưng tụi tớ lắm nên đã tạo cho gia đình tớ một khu vực vô cùng yên tĩnh. Tết này, các bạn đến chơi nha!

Song Ngọc

HÀ MÃ

Hà mã đực là tôi đây, bố mẹ tôi từ cộng hòa dân chủ đức đến đây sống từ năm 1984. Tôi là một trong năm đứa con đã ra đời tại sở thú này (nhưng hiện nay chỉ còn hai bố con thôi à). Chúng tôi là loại thú dữ ít ai có thể tiếp cận được lắm. Riêng tôi thì khác, tôi luôn tỏ thái độ thân thiện với những người ngày ngày chăm sóc mình, làm động tác thể hiện sự yêu thương, trìu mến. Vừa rồi, tôi đã để cho các cô chú tự thay răng vì phải nhờ đến bác sĩ thú y đấy. Mỗi lần đến giờ uống thuốc, chỉ cần họ gọi một tiếng là tôi lên cạ liền, tự động há miệng to thật là to. Các bạn thấy tôi ngoan không?

(Theo báo Nhi Đồng số 5)

TI, SU VÀ CHÚ CHIM NHỎ

Sáng sớm, Ti mở cửa sổ ra để hít thở không khí trong lành. Đang hít hà thì Ti nhìn thấy bên ngoài cửa sổ một chú chim nhỏ nằm trên đất, tỏ vẻ ngờ ngạc. Ti chạy ù ra ngoài. Bên chú chim nhỏ, Ti đưa ngón trỏ lên, sờ nhẹ vào mình chú. Chú chim rùng mình kêu chíp chíp làm Ti giật mình, rút nhanh tay trở về. Ti đứng lên, gọi to:

- Su đâu, ra đây anh bảo.

Su là em của Ti. Su cài vội những chiếc cúc áo cuối cùng trước khi chạy ra sân. Su lon ton chạy đến hỏi:

- Có chuyện gì vậy anh hai?

- Nhìn nè! – Ti chỉ tay về phía chú chim.

- Ua, hình như là con chim sẻ!

- Sao em biết?

- Ở nhà ông ba nuôi nhiều lắm.

- Vậy hả?

- Ừ, mà hình như con chim này còn nhỏ hay sao ấy. Su tỏ ra hiểu biết.

- Có lẽ là vậy. Nó có biết bay đâu. Thôi, cho em đó!

Vừa nói Ti vừa bỏ đi. Chú chim nhỏ vẫn nằm ngơ ngác. Su nhìn chú chim hồi lâu rồi chán. Su bỏ chú chim nhỏ lên bệ cửa sổ rồi vào nhà cười với Ti.

Một lúc sau, Su đến bên bệ cửa sổ để dò thăm chú chim nhỏ như thế nào rồi. O hay, chú chim có biết bay đâu mà đã biến mất! Su hét lên:

- Anh Ti, anh có cầm con chim nhỏ của em không?

Ti chạy lại:

- Lãng xẹt! Anh cho em rồi, anh lấy để làm gì?

- Chả lẽ là con mèo? Nó ăn mất chú chim sẻ của em rồi!

Su chạy khắp nhà để tìm con mèo đen mà su nghĩ là thủ phạm.

- Đây rồi!

Su vừa nói vừa kéo con mèo ra khỏi kệ sách và nhanh tay nhéo vào tai con mèo mấy cái. Con mèo kêu inh ỏi. Mẹ từ nhà sau chạy lên quát:

- Su! Con thả nó ra kéo nó cắn bây giờ! Còn ti sao để em nhéo con mèo như thế hử?

Su cau có bảo:

- Hứ, nó ăn thịt con chim sẻ của con rồi.

- Con nói chú chim bên cửa sổ ấy à?

- Ua, sao mẹ biết? – su và ti đồng thanh.

- Mẹ thấy nó tội nên đưa cho ông ba rồi!

- Vậy hả? Vậy mà con tưởng con mèo... – su trả lời khe khẽ.

- Ông bảo con chim đó còn nhỏ quá, ông sẽ nuôi nó đến lớn rồi thả nó đi.

- vậy hả mẹ? Hi... hi... – su, ti cười vui vẻ.

Nói rồi, su và ti xin phép mẹ chạy qua nhà ông ba xem chú chim bây giờ ra sao.

KIẾN LƯỜI

Hôm nay là ngày đầu tiên kiến lười ra khỏi hang để tìm thức ăn cùng các bạn và các anh chị khác. Đi một quãng đường dài mà cũng không thấy thứ gì có thể ăn được nên kiến lười có vẻ chán nản. Cậu ngồi dựa vào một bụi cỏ gần đó ngắm mây trời. Chợt kiến lười thấy chị ong vàng đang hút mật trong một bông hoa. Kiến lười gọi to:

- chị ong ơi!

Chị ong tìm thấy kiến, vui vẻ cất lời:

- gì thế kiến lười?

- chị có thể cho em một ít mật chứ?

- được thôi.

Nghe chịn ong nói thế, kiến lười vui mừng, bứt một nhánh cỏ dại gần đây, xòe ra để chị ong rớt một giọt mật thơm lừng, vàng óng. Đang đói, kiến lười trút hết giọt mật vào miệng ăn ngon lành rồi bỏ đi, quên cảm ơn chị ong.

Chiều, kiến lười lần mò về hang trong sự lo lắng. Cả ngày hôm nay, cậu chỉ rong chơi, không tìm thức ăn nên bây giờ chẳng có gì để đem về hang cả. Theo luật loài kiến, chú kiến nào mãi chơi không tìm được thức ăn sẽ bị nhốt bên ngoài, không cho vào hang. Thế là kiến lười đành ngủ ngoài hang một mình. Đêm đến, trời lạnh lẽo, kiến lười thút thít khóc vì hối hận...

SINH NHẬT CỦA SÓC NÂU

Trong đám bạn, Sóc Nâu là người tốt nhất và học giỏi nhất nhưng nhà Sóc Nâu lại rất nghèo. Vì thế, bố mẹ thường ít tổ chức sinh nhật cho Sóc Nâu. Năm nay cũng vậy. Các bạn họp lại tổ chức sinh nhật cho Sóc Nâu. Gấu Đen nói: “Chỉ còn một ngày nữa thôi, chúng mình phải khẩn trương lên nhen”. Địa điểm các bạn ấy chọn là tảng đá to, phẳng, dưới gốc cây sồi bên cạnh dòng suối. Thỏ lúi húi nhổ cỏ rất trong vườn để làm mứt. Hươu lại tìm những bông cỏ đẹp nhất rồi tìm lọ cắm vào... Sáng nay, Sóc Nâu ngồi vào bàn học bài thì một tờ giấy nhỏ xinh có viết mấy dòng chữ rơi ra: “Gửi Sóc Nâu, chiều nay năm giờ rưỡi, bạn đến gốc cây sồi cạnh dòng suối nhen, sẽ có điều bất ngờ cho bạn đấy. Kí tên: bạn thân”.

Năm giờ rưỡi, Sóc Nâu tắm rửa, mặc quần áo gọn gàng, xin phép bố mẹ rồi chạy ngay ra gốc cây sồi cạnh dòng suối. Từ xa, Sóc Nâu đã thấy ánh đèn rực rỡ của mấy chị Đom Đóm. Đến nơi, Sóc Nâu ngạc nhiên vì thấy thỏ, Hươu, Ong Vàng, Bướm Bướm... đang hát bài mừng sinh nhật. Trên tay gấu đen còn có cả một ổ bánh sinh nhật được viền bằng hạt dẻ. Trên tảng đá có bánh, mứt, hoa... bày ra. Hát xong, các bạn đến chúc mừng sinh nhật Sóc Nâu và tặng quà cho bạn ấy nữa. Sóc Nâu cười híp cả mắt, cảm ơn các bạn rồi rít rít rồi mời các bạn dự tiệc. Tiếng hát của các bạn nhỏ vang khắp khu rừng.

GIỌT MẬT ONG NGÀY MỚI

Gấu Con giật mình tỉnh dậy vì một cái gì đó ấm ran cọ vào mũi. Mở mắt ra, Gấu Con thấy một vệt vàng uơm đọng trên cửa hang. A! Mật ong! Gấu Con thích thú nghĩ đến vị ngọt lịm thơm tho của từng giọt mật vàng óng. Ai làm đổ mật ong trước cửa hang thế nhỉ? Hi, hi! Gấu Con sẽ tha hồ

liếm mật ong, khỏi phải mở lén hũ mật của mẹ mà ăn vụng. O... mật ong đâu mất rồi? Rõ ràng Gấu Con mới thấy đây mà. Thấy Gấu Con loay hoay mãi, gấu mẹ hỏi:

- Con tìm gì vậy bé?

- Vệt mật ong chảy ra trước cửa hang biến đâu mất tiêu rồi, mẹ có thấy không?

Mẹ ngẩn người một chút rồi tủm tỉm cười, kéo Gấu Con đứng sang một bên. Bây giờ thì Gấu Con lại thấy mật ong chảy vàng trước cửa hang. Mẹ giải thích:

- Đây là nắng, không phải mật ong. Mùa xuân ấm áp đang về. Nắng là giọt mật mà mùa xuân “đánh rơi”. Con mau rửa mặt sạch sẽ đi, hết những ngày ngủ đông rồi đây!

Gấu Con đưa mắt nhìn quanh. Mới ngày nào, tuyết phủ đầy trên mặt đất. Khu rừng trông như cái bánh kem khổng lồ. Thế mà nay, tuyết chỉ còn vương vài cụm trắng long lanh trên các cành cây và những nụ hoa bắt đầu hé nở.

Khu rừng bỗng làm dáng y như các chị bướm. Nắng trải vàng khắp nơi. Dưới ánh nắng ấm áp này, Gấu Con sẽ tha hồ vui chơi cùng các bạn.

Vành Khuyên kể

VÒNG THEO NỖI NHỚ

Tôi đến Đà Lạt lần đầu tiên đứng vào buổi chiều trước đêm Noel một ngày. Mây hẹn đón ở bến xe nhưng tôi nhìn dáo dác mãi vẫn không thấy đâu. Chiều xuống thật nhanh. Mới thoáng chốc mà sương mù giăng kín bến xe. Lạnh tê tái. Chẳng biết chuyến xe tôi đi là chuyến cuối cùng hay không mà bến vắng đến thế. Những hành khách đi cùng thoáng chốc có người đón cả. Tôi đứng một mình bên hiên vắng, cảm thấy sợ. Tôi đã sơ ý bỏ quên quyển sổ ghi địa chỉ và số điện thoại ở nhà, sau khi gọi và hẹn Mây ra bến đón vào lúc 6 giờ chiều. Lỡ cô nàng không đến, tôi chẳng biết phải làm sao nữa.

- Hù! Ma cao nguyên nè! Sợ không?

Mây bất ngờ từ phía sau nhào tới hù và ôm tôi chặt cứng. Hoảng cả hồn. Cô bạn nhỏ chung giảng đường ở Sài Gòn giờ tròn mồm mím trong lớp áo lạnh dày, trông thật lạ. Chúng tôi linh kinh tay xách tay mang về nhà. Phố núi trong con mắt lạ lẫm của tôi trải dài những hàng mi-mô-sa nở hoa vàng rực. Hoa mọc từng chùm theo nách lá, mỗi đóa giống như một quả cầu nhỏ xíu với vô số sợi li ti tỏa ra đều đặn, trông nhẹ như có thể lửng lơ trong không trung nếu chúng lìa cành.

Mây thường huyền thuyên với chúng tôi về những bông hoa vàng này. Khi ấy tôi còn chưa nhìn thấy chúng nữa, chỉ biết ở cổng nhà người ấy của Mây có hai cây mi-mô-sa nở hoa quanh năm. Mỗi sáng sớm, người ấy leo đèo theo sau. Mây đến trường trung học, đợi Mây bước vào cổng mới

tiếp tục ngược lên hướng Đại học Đà Lạt. Rồi Mây xuống Sài Gòn làm sinh viên, người ấy học cao học ở nước ngoài, những nỗi niềm thâm lắng đó lãng phai theo thời gian. Nhưng lần nào về ngang cánh cổng có hai cây hoa quen thuộc, lòng Mây lại bồi hồi thương nhớ ngày xưa. Câu chuyện thật ngọt ngào để khi ngắm mi-mô-sa, lòng chợt thấy luyến tiếc một chút gì đó, không biết cho Mây hay cho mình nữa.